

UNIVERSITETET I BERGEN

Det medisinske fakultet

INNKALLING MØTE I PROGRAMUTVALG FOR FORSKERUTDANNING

Onsdag 06.09.23, kl. 14.00-15.30

Sted: Armauer Hansen Hus, møterom 285 stort, 2.etg

Sak 22/23	Godkjenning av innkalling og saksliste
Sak 23/23	Godkjenning av referat fra 14.06.2023
Sak 24/23	Heising av CAREIN – emne til ph.d.-nivå Saksforelegg
Sak 25/23	Emneevalueringer våren 2023 Saksforelegg
Sak26/23	Endringer i emnebeskrivelse NEUROSYSM930 Saksforelegg
Sak 27/23	Innspill til evaluering av kvalitetssystemet for ph.d.-utdanningen ved UiB Saksforelegg – drøftingssak
Sak 28/23	Orienteringssaker Samlet ph.d.-utdanningsmelding
	Eventuelt

Martha Enger (s.)

Havjin Jacob. (s.)

REFERAT MØTE I PROGRAMUTVALG FOR FORSKERUTDANNING

Onsdag 14.06.23, kl. 14.00-15.30

Sted: Armauer Hansen Hus, møterom 285 stort, 2.etg

Til stede: Martha C. Enger (leder), Elisabeth Wik, Kristine Bærøe, Harald Barsnes, Camilla Krakstad

Fra administrasjonen: Hege Ommedal, Havjin Jacob

Meldt fravær: Anne Berit Guttormsen, Erica Sande Teige, Magnus Vollset, Monica Hellesvik, Kaia Nepstad (observatør)

Sak 16/23	Godkjenning av innkalling og saksliste Godkjent. En sak er meldt inn til eventuelt.
Sak 17/23	Godkjenning av referat fra 26.04.2023 Godkjent.
Sak 18/23	Søknad om godkjenning av individuelt lesepensum En ph.d.-kandidat ved K2 søker om å få innpasset individuelt lesepensum som 5 studiepoeng i opplæringsdelen. Lesepensumet består av 3126 sider, og vurderingsformen vil være en muntlig eksamen som er planlagt gjennomført av veileder og en ekstern sensur. Søknaden begrunnes med at det ikke finnes tilgjengelige kurs innenfor temaene som er dekt i lesepensumet, og den støttes av kandidatens hovedveileder. Utvalget diskuterte innholdet av foreslått pensum og undersøkte om det fantes formelle kurs som kan dekke innholdet. Deler av lesepensumet har kvalitative forskningsmetoder som tema. Institutt for globalhelse og samfunnsmedisin ved MED har et kurs (Kvalitative forskningsmetoder – fordypning i analysemetoder og tradisjoner) som dekker dette temaet. Kurset er på ph.d.-nivå og gir 3 studiepoeng. I tillegg finnes det flere kurs både ved UiB og andre institusjoner i Norge om helseledelse, kvalitetsforbedring og helseøkonomi. Videre diskuterte utvalget at ph.d.-kandidater leser ofte en del i litteraturen for å utforme prosjektet sitt uten at det går inn som spesialpensum i opplæringsdelen. Vedtak <i>Programutvalget godkjenner ikke søknaden om individuelt pensum som en del av kandidatens opplæringsdel.</i>

Sak 19/23	Treårige emneevalueringer Våren 2023 – status og gjennomgang Forskningsseksjonen har utarbeidet et skjema som er tilpasset MED sine ph.d.-emner. Opprinnelig skjema som ble brukt ved første runde var ikke fungerende og det var ikke tilpasset våre ph.d.-emner. Skjemaet er sendt til emneansvarlige for treårige emneevalueringer. Ut ifra opprinnelig plan er det seks emner som skulle levere treårige emneevalueringer våren 2023. Den opprinnelige planen for treårige emneevalueringer må justeres og oppdateres jevnlig ettersom vi oppdaget at det kan dukke opp endringer i hvorvidt emnene går eller ikke i daværende semester. For eksempel BMED904 gikk ikke våren 2023, grunnet få påmeldte i kurset. CCBIO904 går annen hvert år. Sist gang den gikk var våren 2022. Disse to emnene skal legges i planen for evaluering våren 2024. INTH931 gikk ikke våren 2023. Emneansvarlige har likevel levert inn evalueringsrapporten for våren 2022. Dette kom etter at papirene ble sendt ut til utvalget. Det rapporteres at kurset gikk en gang og vil trolig ikke arrangeres på nytt. Utvalget kommenterte at kurset må formelt legges ned i så fall. Emneansvarlige bes om å sende søknad til PFU om dette. HUIMM901 har ikke levert rapport enda. PMHR901 har levert en bra evaluering. Emneansvarlige kunne skrevet litt mer om pedagogiske valg i rapporteringen. ODBIO901 har levert treårig evaluering. Emneansvarlig bes om å inkludere kandidatevaluering neste gang emnet evalueres. I tillegg bes de om å oppdatere nettsiden der blant annet undervisningsperiode, formelle krav, og emnebeskrivelse ikke er utfyllende nok. Utvalget ble bedt om å komme med forslag til endringer eller punkter de savner i det ny opprettede skjemaet til emneevalueringer. Dette er punkter som utvalget peker på kan være aktuell å inkludere i skjemaet: - Hva fungerte spesielt bra, og hva kan forbedres? Nevn en ting som fungerte bra, og en ting som ikke fungerte så bra. Er det konkrete ting som er problematisk med dette kurset? - Hvilke perspektiv ser emneansvarlige for seg? Er det noe de vil fortsette med? Tenker de på å legge ned emnet? <i>Programutvalg for forskerutdanning tar treårige emneansvarlige til etterretning.</i>
Sak 20/23	Egenvurderinger Våren 2023 – status og gjennomgang Forskningsseksjonen har fått fire egenvurderinger, og mangler kun en (MEDKVFORSK). ODFLA902 og CCBIO907 kom rett etter at sakspapirene var sendt ut, og tas med i neste PFU møte. CCBIO908: Seminarserie som har gått siden 2017. Ca. 90-100 påmeldte hver gang, og de pleier å ha venteliste. Ut ifra evalueringer er det gode

	tilbakemeldinger fra kandidatene. Det gjøres oppmerksom på at antall påmeldte er kun ph.d.-kandidater og kun de som har registrert seg for å få studiepoeng. I tillegg til disse er det noen som kun deltar, som er blant annet postdoktorer. Det er et veldig bra kurs, med eksterne foreleser. Emneansvarlige skrytes av utvalget. SDG928: har levert egenvurdering og det står at neste gang det skal arrangeres planlegger de å ha det kortere. Emneansvarlige bes om å melde slike endringer til PFU før det opprettes et nytt opplegg. <i>Programutvalg for forskerutdanning tar egenvurderinger til etterretning.</i>
Sak21/23	ORIENTERINGSSAKER Visedekan orienterer om relevante saker for forskerutdanning tatt opp på nasjonal dekan møtet i Tromsø 5.-6.juni 2023. Dekaner ved alle medisinske fakultetene i BOTT universitetene samles for nasjonal dekan møtet. I år er det Tromsø som har ansvaret for å arrangere disse møtene. NFR representanter deltok digitalt på møtet med innlegg om kommende NFR evalueringer. Og det ble opplyst om «Terms of Reference og «Benchmarks», som beskriver hvordan forskning og forskningsgrupper er organisert på enhet og gruppenivå. Det er viktig for NFR og regjeringen å ha disse opplysninger på nasjonalt nivå, med tanke på fremtidige satsingsområdet. CoARA (Coalition for Advancing Research Assessment) var også tema på dette møtet. UiB har tegnet en avtale, og NorCam skal gi en kulturendring i akademisk vurdering med tanke på CoARA. De har blant annet tenkt å bruke dette som kriteriet for vurdering professor opprykk, men først må dette defineres i retningslinjer. ChatGPT var et annet tema. Alle de andre universitetene har iverksatt dette med at ved innlevering av avhandlingen skal ph.d.-kandidatene erklære om de har brukt ChatGPT i skriving av avhandlingen. Ett av institusjonene ønsket også at kandidatene skulle levere inn oppgaver/avhandling med skriptet de har lagt inn i ChatGPT både før og etter. Visedekan for forskerutdanning orienterer om at MED ved UiB har også planer om å iverksette at ph.d.-kandidater må erklære dersom de har brukt ChatGPT.
	Eventuelt Visedekan informerer om kandidatundersøkelsen som skal sendes til utvalget i etterkant av møtet. Generelt er våre kandidater mest fornøyde ph.d.-kandidater ved UiB. De er mest fornøyde med veiledere, og det at veiledere deler nettverk.

Heising av CAREIN – emne i forsøksdyrlære, laboratoriedyr, funksjon A, B og D til ph.d.-nivå

Hva saken gjelder

CAREIN dekker den teoretiske delen av den lovbestemte undervisningskomponenten som alle som skal utføre forsøk med dyr må ta før de kan planlegge og gjennomføre dyreforsøk. CAREIN-samarbeidet omfatter UiB, UiO, NTNU og UiT, og er nedfelt i gjeldende samarbeidsavtale mellom institusjonene.

Det medisinske fakultet ved UiB har koordinatorsansvaret for den teoretiske delen av CAREIN-kurset, som er omfangsberegnet til 8 studiepoeng. Emnet har nettbasert undervisning i tillegg til selvstudium og en MCQ-test. Emnet er beskrevet på masternivå.

I vårsemesteret ble MED gjort oppmerksom på at verken UiO eller UiT godkjenner emner på masternivå i opplæringsdelen til ph.d.-studiet. Det medfører at det nasjonale kurset i UiBs regi ikke vil gi uttelling i form av studiepoeng for stipendiater på disse institusjonene. Saken ble diskutert på Dekanmøtet i Tromsø 5. og 6. juni hvor MEDs prodekan Marit Bakke la til grunn at MED finner en løsning hvor emnet «heises» til ph.d.-nivå sånn at alle stipendiater kan benytte emnet i opplæringsdelen.

Heising innebærer å gi emnet en ph.d.-emnekode hvor emnet formelt er definert på ph.d.-nivå. For å oppfylle ph.d.-nivået har man diskutert å legge inn et ekstra arbeidskrav i ph.d.-varianten og man har også diskutert studiepoengsreduksjon for stipendiatene. Ingen av disse alternativene er aktuelle.

Det faglige innholdet og vektingen på 8 studiepoeng er jobbet frem i nasjonale prosesser. Det er en klar forventning om at emnet dekker undervisning i tråd med nasjonalt og EU-pålagt lovverk og at studiepoenguttellingen er kalkulert i tråd med det totale arbeidsomfanget i emnet. Den teoretiske delen av CAREIN gjør studenten i stand til å være med på dyreforsøk, men studenten har ikke lov til å gjennomføre prosedyrer uten oppsyn. Praktisk opplæring tilsvarende 2 studiepoeng gjennomføres ved stipendiatens hjemmeinstitusjon. Kun UiO har valgt å formalisere sitt praktiske kurs med 2 studiepoeng. Ved UiB gis det kun studiepoeng for gjennomføring av den teoretiske delen.

I et møte mellom forskningsseksjonen på MED og representanter fra de andre institusjonene 20. juni, presenterte vi en mulig løsning hvor emnets emnebeskrivelse i sin helhet gis en ph.d.-emnekode i tillegg til masteremnekode. Det betyr at det opprettes et ph.d.-emne som er identisk med masteremnet, nettopp fordi at det faglige innholdet skal dekke undervisning i tråd med nasjonalt og EU-pålagt lovverk. De to emnene undervises parallelt for masterstudenter og stipendiater, men hvor de to gruppene er meldt til to ulike emnekode. Dette vil løse problemet for UiO og UiT. MEDs egne stipendiater kan også melde seg til ph.d.-koden. Det vil være full studiepoengsoverlapp mellom de to CAREIN-kodene.

Siden forslaget til løsning innebærer at det opprettes et nytt emne på ph.d.-nivå, legges saken frem til PFU til behandling.

Forslag til vedtak:

1. Programutvalget godkjenner opprettelse av et CAREIN-emne på ph.d.-nivå hvor masteremnet i sin helhet kopieres til en ph.d. emnekode
2. Programutvalget godkjenner ikke opprettelse av et CAREIN-emne på ph.d.-nivå hvor masteremnet i sin helhet kopieres til en ph.d. emnekode. Begrunnelse gis.

Vedlegg:

- Emnebeskrivelse

HEOM/30.08.2023

Mal for emnebeskrivingar ved Universitetet i Bergen - Course Plan

Eit studieprogram inneheld fleire emne. Ei emnebeskriving er ein detaljert plan for eitt av emna i eit studieprogram.

Krav til studiar går fram av *Forskrift for tilsyn med utdanningskvalitet i høyere utdanning (studietilsynsforskriften)*, NOKUT 2013,

<http://link.uib.no/?21Vcl> . UiBs *Forskrift om opptak, studier, vurdering og grader ved Universitetet i Bergen* (Studieforskrifta) gir i kapittel 3 reglar for studiestruktur og studieplan: <http://link.uib.no/?YoXx>

UiB si *Handbok for kvalitetssikring av universitetsstudia* gir meir rettleiing om ansvar, prosedyrar og krav til oppretting av studieprogram og emne (pkt. 16.1 og 16.4). Sjå <http://www.uib.no/studiekvalitet> .

Studietilsynsforskrifta (NOKUT) seier i § 7-4 at «Delene studiet består av skal utgjøre en samlet helhet i samsvar med læringsutbyttet for studiet», og at de «skal tilfredsstille standarder og kriterier for akkreditering av studier i § 7-1 til § 7-3.»

I tillegg til kategoriane i tabellen nedanfor, skal emnebeskrivinga innehalde følgjande informasjon: dato for godkjenning, dato for eventuelle justeringar, namn på instans som har godkjent beskrivinga, dato for førre evaluering og neste planlagde evaluering av emnet. Denne informasjonen skal stå på forsida til planen. Forsidemal finn ein sist i dette dokumentet.

Eventuelt forslag til tekst står i kursiv i kolonnen «Tekst». Rettleiing og nokre døme finn ein i kolonnen til høgre. Den må fjernast før emnebeskrivinga vert send til programstyre, institutt og fakultet.

Hugs å bruke engelsk der undervisningsspråket er engelsk.

Kategori	Tekst	Rettleiing og dømme
Emnekode Course Code	CAREIN	LAS 301, 302 og 303
Namn på emnet, nynorsk	Kurs i dyreforsøkslære, laboratoriedyr, funksjon A, B og D	
Namn på emnet, bokmål	Kurs i dyreforsøkslære laboratoriedyr, funksjon A , B og D	
Course Title, English	CAREIN – Course in Animal Research in Norway, Laboratory animals, theoretical, Function A, B and D	
Studiepoeng, omfang ECTS Credits	8	<u>Døme:</u> <i>Emnet X har et omfang på 30 studiepoeng og er normert til eitt semesters fulltidsstudium.</i>
Studienivå (studiesyklus) Level of Study	Master	Bachelor/Master/Ph.d.
Fulltid/deltid Full-time/Part-time	Full-time	Til dømes kan eit studieemne normert til eitt semester leggjast til rette for å gjennomførast på 2 semester. Det er då eit deltidsstudium med 50% studieprogresjon.
Undervisningsspråk	English	

Language of Instruction		
Undervisningssemester Semester of Instruction	<i>Spring and autumn</i>	<u>Døme:</u> <i>Haust.</i> <i>Vår.</i> <i>Haust og/eller</i> <i>vår.</i>
Undervisningsstad Place of Instruction	This is web-based course (on Canvas/Mitt UiB) that will run two times per year.	Skal fyllast ut dersom undervisninga ikkje er ved UiB, i Bergen.
Mål og innhald Objectives and Content	<i>Mål:</i> <i>The main aim of the course is to ensure ethical and humane handling of experimental animals, training in experimental design of experiments involving animals, and collection of informative, objective and reproducible research data from conducted animal experiments.</i> <i>The theoretical course covers the following species- groups of research animals when used as model organisms in biomedical research: laboratory rodents, swine, and model fish (e.g. zebrafish, medaka). The course is required, according to regulatory demands, for personnel that will plan and/or perform animal experiments in Norway and is in accordance with the requirements for education and training stated in the Norwegian Regulation on Animal Research § 24 and Annex E (equivalent to Article 23 and Annex 5 in Directive 2010/63/EU). The course fulfils the requirements for theoretical training for function A, B, and D in accordance with the EU Commission's "Education and training frameworkdocument" (http://ec.europa.eu/environment/chemicals/lab_animals/pdf/guidance/education_training/en.pdf)</i> <i>NOTE: In order to perform procedures on animals (Function A and D) the student must in addition complete practical training for function A and D according to requirements given by the course committee. Practical training modules, in accordance with said requirements is offered as separate courses at the cooperating universities in CAREiN.</i>	Om innhald: Gi ei kort oversikt over faginnhaldet

	<i>The course covers the theoretical modules necessary for function A, B and D for the above-mentioned species groups. Specifically, all the following theoretical EU modules are covered by the course:</i> <u>Core modules (Function A, B, D):</u> 1. National legislation 2. Ethics, animal welfare and the Three Rs (replacement, reduction and refinement), level 1 3.1 Basic and appropriate biology 4. Species specific animal care, health and management 5. Recognition of pain, suffering, and distress (including severity assessment and humane endpoints) 6.1 Humane methods of killing <u>Function specific modules for function A and B:</u> 7. Minimally invasive procedures without anaesthesia 10. Design of procedures and projects (level 1) 11. Design of procedures and projects (level 2) <u>Task specific modules:</u> 20. Anaesthesia for minor procedures 21. Advanced anaesthesia for surgical or prolonged procedures 22. Principles of surgery NN: Hovudmålet med kurset er å sikre etisk og human handtering av forsøksdyr, trening i eksperimentdesign som involverer dyr, og innsamling av informative, objektive og reproducerbare data frå gjennomførte dyreforsøk. Det teoretiske kurset dekkar dei følgjande artsgruppene av forsøksdyr når dei nyttast som modellorganismar i biomedisinsk forskning: Gnagarar, svin og modellfisk (t.d sebrafisk, medaka). Emnet er naudsynt, i medhald av lovgivinga, for personell som planlegg og/eller utførar dyreforsøk i Noreg, og er i samsvar med krava for utdanning og opplæring fastsatt i Forskrift om bruk av dyr i forsøk §24 og Vedlegg E (samsvarande med artikkel 23 og vedlegg 5 i EU-direktiv 2010/63). Emnet oppfyllar krava til teoretisk opplæring for funksjon A, B og D i medhald til EU-kommisjonen sitt rammeverk for utdanning og opplæring(http://ec.europa.eu/environment/chemicals/lab_animals/pdf/guidance/education_training/en.pdf) Merk: For å utføre prosedyrar på dyr (funksjonane A og D) må studenten i tillegg fullføre praktisk opplæring for funksjonane A og D, i samsvar med krava gitt av kurskomiteen. Praktiske opplæringsmodular vert tilboden som separate kurs hjå dei samarbeidande universiteta i CAREIN-samarbeidet. Emnet dekkar dei teoretiske	
--	--	--

	modulane naudsynt for funksjonane A, B og D for dei overnemnde artsgruppene. Spesifikt dekkar emnet alle dei følgande teoretiske modulane: <u>Kjernemodular (Funksjon A, B, D):</u> 1. Nasjonal lovgjeving 2. Etikk, dyrevelferd og dei tre R'ane (replacement, reduction, refinement), nivå 1 3.1 Basal og spesifikk biologi 4. Artsspesifikt dyrestell, -helse og -håndtering 5. Gjenkjenning av smerte, liding og kvalar (inkludert alvorsvurdering og humane slutt punkt) 6.1 Humane avlivingsmetodar <u>Funksjonsspesifikke modular for funksjonane A og B:</u> 7. Minimalt invasive prosedyrar utan anestesi 10. Design av prosedyrar og prosjekt (nivå 1) 11. Design av prosedyrar og prosjekt (nivå 2) <u>Oppgåvespesifikke modular</u> 20. Anestesi for mindre prosedyrar 21. Avansert anestesi for kirurgiske eller langvarige prosedyrar 22. Kirurgiske prinsipp				
Læringsutbyte	The detailed learning outcomes for each module of the course is in coherence with the defined learning outcomes the EU Commission's Education and Training Framework (http://ec.europa.eu/environment/chemicals/lab_animals/pdf/guidance/education_training/en.pdf). After completing the course, the student should have the following overall learning outcomes (defined in knowledge, skills, and general competence): <table border="1"> <tr> <td><i>Knowledge</i></td><td><i>Skills</i> <i>The student is able to:</i></td><td><i>General competence</i></td></tr> </table>	<i>Knowledge</i>	<i>Skills</i> <i>The student is able to:</i>	<i>General competence</i>	Læringsutbyte er det ein person veit, kan og er i stand til å gjere som eit resultat av læringsprosessen. Læringsutbytet skal beskrivast i kategoriane kunnskapar, ferdigheiter og generell kompetanse. (* Bruk verb i presens.) Ein kan sløyfe ein kategori dersom den ikkje er relevant.
<i>Knowledge</i>	<i>Skills</i> <i>The student is able to:</i>	<i>General competence</i>			
Learning Outcomes					

	<i>The student can:</i> • Account for the national and international legislation regulating animal research • Understand the key roles and responsibilities of personnel involved in animal research • Identify and understand ethical and welfare issues raised by the use of animals in research • Describe and discuss the principles of the 3Rs and suggest how to implement 3Rs in a specific study proposal • Detail biology (anatomy, physiology, genetics, behaviour) of relevant model animals • Account for appropriate handling and husbandry practices of relevant model animals • Recognise and describe the principles of pain, pain management, humane endpoints and humane killing of relevant model animals	• consider the use of and apply alternatives and supplements to animal experiments • make qualified assessments of and respond appropriately to ethical and animal welfare issues • have a proactive and conscious attitude to factors that may affect the outcome of an animal experiment, • make qualified decisions on the use of analgesia, anaesthesia, humane endpoints and euthanasia • have a conscious attitude towards preventing human health hazards	<i>After the course the student is:</i> • able to plan and direct animal studies • able to perform procedures on animals under supervision	
--	---	--	--	--

	• <i>Identify potential human health hazards for animal study work and describe appropriate protective measures</i> • <i>Account for commonly applied species-specific experimental techniques</i> • <i>Identify and explain the key factors for planning and designing animal experiment appropriately</i> • <i>Describe and understand the principles of anaesthesia and analgesia</i> <i>Describe and understand the basic surgical principles</i>			
	NN: Læringsutbyttet for kvar modul av emnet er i medhald av læringsutbytte satt av EU-kommisjonensrammeverk for utdanning og opplæring(http://ec.europa.eu/environment/chemicals/lab_animals/pdf/guidance/education_training/en.pdf). Etter fullført emne har studenten følgande kunnskapar, ferdigheitar og generelle kompetansar: <u>Kunnskapar</u>: Studenten kan gjere greie for nasjonal og internasjonal lovgjeving som regulerar forskning på dyr			

	•forstå nøkkelrollane og ansvaret til personell som er involvert i forskning på dyr •identifisere og forstå etiske og velferdsmessige problemstillingar som følger av bruk av dyr til forskning •skildre og drøfte prinsippa bak dei tre R'ane og føreslå korleis desse kan implementerast i ein konkretprosjektskildring•detaljere biologi (anatomi, fysiologi, genetik og åtferd) for relevante modelldyr •gjere greie for korrekt handtering og dyrehaldspraksis for relevante modelldyr •gjenkjenne og skildre prinsippa for smerte, smertehandtering, humane endepunkt og human avlving avrelevante modelldyr •identifisere mogleg menneskeleg helserisiko knytta til dyrestudiar og skildre passande beskyttelsestiltak •gjere greie for vanlege artsspesifikke eksperimentmetodar •identifisere og forklare nøkkelfaktorar for hensiktsmessig planlegging og design av dyreforsøk•beskrive og forstå prinsippa for anestesi og analgesi •beskrive og forstå dei grunnleggande kirurgiske prinsippa <u>Ferdigheitar:</u> Studenten kan vurdere bruken av, og sette i verk, alternativ og supplement til dyreforsøk •gjere kvalifiserte vurderingar av, og respondere hensiktsmessig, på etiske og dyrevelferdsmessige problemstillingar •har proaktive og medvitne haldningar til faktorar som kan påverke utfallet av eit dyreforsøk •gjere kvalifiserte vurderingar knytta til bruk av analgesi, anestesi, humane sluttspunkt og avlving •har medvitne haldningar til å førebygge menneskeleg helserisiko <u>Generelle kompetansar:</u> Studenten kan planleggje og leie dyrestudiar •utføre prosedyrar på dyr under rettleiing	
Krav til forkunnskapar Required Previous Knowledge	Bachelor's degree or equivalent in the field of biology, physiology, biomedicine or other relevant academic field NN: Bachelorgrad eller tilsvarande innan biologi, fysiologi, livsvitenskap, biomedisin eller andre relevantefagområde.	Krav til forkunnskapar, eventuelt andre emne som skal vere bestått før opptak til emnet. Skriv "Ingen" her dersom det ikkje finst slike krav
Tilrådde forkunnskapar Recommended previous Knowledge	Basic knowledge in biology and physiology, competence in statistics, knowledge about literature search on the internet and in libraries NN:	Kan fyllast ut om det trengst.
Studiepoengsreduksjon	LAS301 - 6 credits LAS302 - 4 credits	Skal fyllast ut om emnet overlappar med andre

Credit Reduction due to Course Overlap	This amounts to complete overlap with LAS301 and LAS302 CAREIN-B - 10 studiepoeng NN: LAS301 - 6 studiepoeng LAS302 - 4 studipoeng Dette svarar til fullstendig overlapp med LAS301 og LAS302 CAREIN-B - 10 studiepoeng	emne.
Krav til Studierett Access to the Course	Admission to the course is granted upon approved application through Søknadsweb. NN: Det er eige opptak til emnet via Søknadsweb	Her kan ein informere t.d. om emnet er eit tilbod berre til studentar som er tatt opp til eit bestemt program.
Undervisningsformer og omfang av organisert undervisning Teaching Methods and Extent of Organized Teaching	The course is web-based using Canvas/Mitt UiB as learning platform. The course consists of self-studies (pre-recorded, e-lectures, videos, written material, and self-testing), followed by digital live online teachingactivities (lectures, Q&A sessions, and group work). Estimated necessary time for self-studies are 3-4 weeks. The online live teaching activity is givenconcentrated during approx. one week. The proposed time for self-studies is an estimate that will vary withpersonal prior knowledge, particularly in biology. NN: Emnet er nettbasert og nyttar Canvas/Mitt UiB som læringsplattform. Undervisinga består av sjølvstudium(førehandsinnspelte e-førelesingar, videoar, skriftleg materiale og sjølvtestar), saman med digitalnettundervising i sanntid (førelesingar, spørsmål-og-svar sesjonar og gruppearbeid). Antatt naudsynt tid for sjølvstudier er 3-4 veker. Nettbasert sanntidsundervising gis over ein periode pårundt ei veke. Den antatte tidsbruken til sjølvstudier er eit anslag som vil variere med studentens forkunnskapar, særleg innan biologi	Undervisningsformer kan vere seminar, gruppearbeid, prosjekt, førelesningar, feltkurs, laboratoriekurs osv. Kravet til eit studieår (60 studiepoeng) er for studentane ved UiB 1600 arbeidstimar fordelt på 10 månader. Eitt – 1 – studiepoeng svarer til 26/27 arbeidstimar. Eit 15 studiepoengs emne har såleis 400 studietimar. Her reknar

		ein inn alle former for studierelatert arbeid. Tid til individuelt arbeid er det som blir att når ein trekkjer frå tida til organisert undervisning.
Obligatorisk undervisningsaktivitet Compulsory Assignments and Attendance	• Completion of individual self-study tasks and tests within defined deadlines • Participation in live teaching activities (min. 80% attendance) • 45 min. teacher-monitored Pre-exam test (MCQ) online in Canvas/Mitt UiB Students that do not progress and timely complete mandatory activities (e.g., self-study tasks and tests, live teaching activity, etc.) - will not be allowed to continue the course and take the exam. NN: • Individuelle sjølvstudieoppgåver og testar innanfor gitte fristar • Deltaking i nettbasert sanntidsundervising (min. 80 % deltaking). • 45 minutters lærarovervåka flervalgstest (MCQ) i Canvas/Mitt UiB Aktivitetane må godkjennast for at studenten skal kunne ta eksamen i emnet.	Her registrerer ein både krav om obligatorisk frammøte og obligatoriske arbeidskrav. NB! Ein brukar omgrepet «godkjent» for å registrere at krava er oppfylte.
Vurderingsformer Forms of Assessment	<i>Written home exam consisting of 6-8 Assignments (with sub-tasks).</i> <i>Three weeks submission deadline.</i> <i>The exam covers all modules and teaching activities in the course. The purpose of the exam is to test the students' ability to reflect, combine and apply their knowledge with respect to planning and performing animal experiments in accordance with legal requirements and best ethical standards.</i> NN: <i>Heimeeksamen beståande av 6-8 oppgåver (med underoppgåver).</i> <i>Tre vekers innleveringsfrist.</i> <i>Eksamen dekkjer alle modular og læringsaktivitetar i emnet. Føremålet med eksamen er å testestudentanes evne til å reflektere, kombinere og bruke deira kunnskap til å planleggje og gjennomføre dyreforsøk i</i>	Gi ei oversikt over vurderingsformene som blir brukte for å vurdere om læringsutbytet er oppnådd. Vis gjerne til dei læringsutbyta som vurderings-formene skal vurdere oppnåinga av. Ta med faktainformasjon som er viktig for studenten, mellom anna om varigheit, vekting av dei ulike

	<i>medhald av lovgivinga og etiske standardar.</i>	vurderingsdelane i høve til kvarandre, og elles ulike krav eller ordningar som gjeld her.
Hjelpemiddel til eksamen Examination Support Material	All aids allowed on home exam. NN: Alle hjelpemiddel tillete på heimeeksamen.	Skal fyllast ut der det er aktuelt.
Karakterskala Grading Scale	Pass/Fail Bestått/ikkje bestått	Det finst to karakterskalaer: • «bestått» / «ikkje bestått» • Bokstavkarakterar med skalaen A, B, C, D, E, F
Vurderingssemester Assessment Semester	Autumn/spring	Skriv "haust/vår" dersom det er tilbod om vurdering i både semestra.
Litteraturliste	<i>Litteraturlista vil vere klar innan 01.06. for haustsemesteret og 01.01. for vårsemesteret.</i> The reading list will be available by June 1st (autumn semester) and January 1st (spring semester)	Litteraturlista ligg ikkje inne i sjølve emnebeskrivinga, noko som gjer at ho kan endrast utan emnebeskrivinga vert endra. Men ho <u>skal</u> , slik det står i tekstfeltet, vere lagd inn

Reading List		i Mi side før 1. juni for haustsemesteret og før 1. januar for vårsemesteret. Litteraturlista bør skilje tydeleg mellom kjernelitteratur og eventuell annan tilrådd litteratur. Lista kan óg gje eit oversyn over ulike former for digitale læringsressursar og verkty som skal brukast.
Emneevaluering Course Evaluation	The course will be evaluated every three years according to the system for quality assurance in education at the University of Bergen. NN: Emnet evaluerast kvart tredje år, i medhald av UiBs kvalitetssystem for utdanning.	Kor ofte skal emnet evaluerast?
Programansvarleg Programme Committee	Faculty of Medicine, Department of Clinical Medicine NN: Det medisinske fakultet, Klinisk institutt 1	Dersom fakultetet brukar ei anna nemning for programstyre, set ein inn den nemninga.
Emneansvarleg Course Coordinator	Siri Knudsen (UiT/NMBU), Siv Eggen (NTNU), Aurora Brøndstad (UiB), og Henrik Rasmussen, Knut Tomas Dalen, Cathrine Elisabeth Fagernes, Gro Flatekval (UiO) Course Committee for CAREIN consists of academic representatives from institutions that partake in the consortium – UiT, NTNU, UiB and UiO. NN:	

	Siri Knudsen – UiT Siv Eggen – NTNU Aurora Brønstad – UiB Henrik Rasmussen, Knut Tomas Dalen, Cathrine Elisabeth Fagernes, Gro Flatekval (UiO) Kurskomitéen for CAREIN består av faglege representantar fra institusjonar som samarbeidar i konsortiet- UiT, NTNU, UiB og UiO	
Administrativt ansvarleg Course Administrator	<i>Department of Clinical Medicine, Faculty of Medicine is responsible for the course.</i> <i>NN: Klinisk institutt 1, Det medisinske fakultet har ansvar for emnet.</i>	
Kontaktinformasjon Contact Information	<u><i>studie.kliniskmedisin@uib.no</i></u> <i>Tlf 55 97 37 82</i>	

Mal for forside til emnebeskrivingar ved UiB:

Emnebeskriving for (Namn på emnet, nynorsk)

..... (Navn på emnet,, bokmål)

..... (Name of the course, English)

Godkjenning:

Emnebeskrivinga er godkjend av (Fakultetet brukar nemningar for godkjenningsorgan i samsvar med eigen praksis.):

Programstyret:(dd.mm.år)

Institutt for :(dd.mm.år)

..... fakultet:(dd.mm.år)

Emnebeskrivinga vart justert:(dd.mm.år) av

Evaluering:

Emnet vart sist evaluert:(dd.mm.år)

Neste planlagde evaluering:(dd.mm.år)

Emneevalueringer Våren 2023 – status og gjennomgang

Hva saken gjelder

Forskningsseksjonen har fått tre ytterligere besvarelser på emneevalueringer på emner som gikk våren 2023 som er følgende:

Egenvurderinger:

- CCBIO907 (Cancer-related vascular biology)
- ODFLA902 (Cancer-related vascular biology)

Treårig emneevaluering:

- INTH931 (Assessment of Occupational Exposure to Chemicals)

Diskusjonssak

Utvalget bes å gå gjennom emneevalueringene og komme med eventuelle kommentarer.

Vedlegg

- CCBIO907 – egenvurdering
- ODFLA902 – egenvurdering
- INTH931 – treårig vurdering

Havjin Jacob

24.08.2023

Emneevaluering ved Det medisinske fakultet (Egenvurdering) #3

Emnekode	CCBIO907
Emnetittel	Cancer-related vascular biology
Institutt	K1
Semester	Vår
Emneansvarlig	Lars. A. Akslen og Agnete S. T. Engelsen
Dato	Jun 09, 2023

Emneevaluering (emneansvarlig skal kort beskrive undervisningsopplegget, hva som fungerte eller ikke fungerte, og hva som må gjøres for å følge dette opp

Emnet CCBIO907 Cancer-related vascular biology er et to ukers intensivt kurs som våren 2023 ble arrangert fra 24. mars til 31. mars. Kurset er en del av kursporteføljen til INTPART-II prosjektet 'Bergen-Harvard Cancer Studies phase 2: Continued Partnership for Responsible Education, Research and Innovation Excellence'. Prosjektleder Lars A. Akslen og faglig koordinator Agnete S. T. Engelsen er emneansvarlige for kurset CCBIO907. Tilreisende verdensledende forskere på fagfeltet fra Harvard Medical School i Boston, MA, USA, samt gruppeledere fra CCBIOs forskningsmiljø i Bergen underviste i emnet på campus Haukeland. Undervisningsform er en blanding av forelesninger og student-aktive læringsformer som case-based collaborative learning (CBCL).

Emnet CCBIO907 har blitt arrangert to ganger tidligere. På campus i 2018 og i en online versjon under pandemien i 2020. Pensum er i hovedsak det samme, med tillegg av nye emner som omhandler ny teknologi i fagfeltet, for eksempel: 'how to apply spatial transcriptomics in the context of vascular biology'.

To av forelesningene på kurset var åpne for øvrige tilhørere fra sykehus og universitetsmiljø på campus og annonsert som CCBIO Special Seminars. Disse ble annonsert bredt og det var god deltagelse på disse. Deler av programmet som omhandlet karriereutvikling og overførbare ferdigheter og nøkkelkvalifikasjoner for yngre forskere ble også annonsert bredt til PhD kandidatene ved det medisinske fakultet, og det var stor interesse for deltagelse på åpne forelesninger og workshops som non-ECTS studenter (science communication and scientific storytelling; how to prepare and deliver an elevator pitch; how to succeed in interdisciplinary research teams; mentoring; fundamentals of proposal writing; bridging the gap between science and medicine by disease focused research).

Som en obligatorisk del av mappe-evaluering i emnet utarbeidet studentene i løpet av de to kurs-ukene sitt eget forskningsprosjekt under veiledning av Harvard faculty. Gjennom flere runder med peer-feedback gav studentene konstruktive tilbakemeldinger til hverandre som en del av forberedelsene til muntlig framføring av prosjektet, og de deltok i evaluering og diskusjon av prosjektenes innhold og framføring.

Antall deltakere (Antall påmeldte dersom 18 seminarserie som går over flere semestre)

Dersom seminarserie, hvor mange har fullført og fått bestått i emnet i inneværende semester? N/A

Andelen som ikke består emnet 5 av 18 påmeldte studenter har ikke bestått emnet, og er registrert med 'ikke møtt' til eksamen (27,7%).

Kandidatevaluering (Som en del av grunnlaget for egenvurderingen kan det inkluderes en kandidatevaluering av emnet)

Som en del av grunnlaget for egenvurderingen har emneansvarlige for kurset gjennomført en kandidatevaluering av emnet. Svarprosent: 70%. Evalueringen viste at 100% av studentene som responderte vurderte kursets faglige innhold

som 'excellent'. 78% av studenter vurderte sitt eget læringsutbytte fra kurset som excellent, de resterende vurderte sitt eget læringsutbytte som 'good'. Studentene gav tilbakemelding på hvilke deler av kurset som var mest nyttige for dem. Basert på kandidatevalueringen ser emneansvarlig ikke behov for å gjøre større endringer i kursets organisering eller innhold.

Utvalgte utfyllende tilbakemeldinger fra studentene:

'Thank you for a really well organized and insightful course! I thoroughly enjoyed these past 2 weeks, and have picked up a lot of information on tumor angiogenesis and general science skills that will be useful for me in my career'.

'Thank you so much for traveling all the way from Boston to Bergen to share your valuable knowledge with future scientists at the University of Bergen. I feel very fortunate to have taken part in this course, and will definitely use the knowledge gained from this course for my future research career'.

'Thank you for a really well organized and insightful course! I thoroughly enjoyed these past 2 weeks, and have picked up a lot of information on tumor angiogenesis and general science skills that will be useful for me in my career'.

Great.

Thank you for setting up this course. I had a great time taking it.

It was easily the best course ever. The Harvard professors were really something else.

Andre forhold av betydning for kvaliteten av emnet

Organisering og gjennomføring av kurset CCBIO907 er svært ressurskrevende, og administrativ støtte fra institutt og senteradministrasjon, samt kurs-koordinatorer er en forutsetning for å kunne gjennomføre et vellykket kurs. Emnet var annonsert gjennom NorDoc nettverket, og flere utenlandske studenter søkte opptak til emnet. Av de eksterne studentene som fikk godkjent studierett i emnet var det oppmeldte tilreisende studenter fra Universitetet i Oslo, samt Universitet i Italia og Finland/ Tyskland. Hoveddelen av studenter var PhD studenter fra det medisinske fakultet ved Universitetet i Bergen. Deltagelsen til eksterne søkere som har fått godkjent opptak har bidratt til å heve kvaliteten på kurset, men behandling av søknader fra eksterne søkere er en ressurskrevende prosess for instituttet. Det kan vurderes om opptakskriteriene kan beskrives tydeligere i annonseringen for eksterne studenter.

Av 18 oppmeldte studenter til ECTS for emnet CCBIO907 har 13 studenter gjennomført bestått emnet. Noe er meldt frafall grunnet sykdom, mens annet er meldt frafall grunnet kollisjon med annen undervisning eller pliktarbeid som burde kunne vært unngått. Noen studenter har meldt overgang fra ECTS til non-ECTS alternativ, og har således kunnet følge deler av undervisningen uten deltagelse i obligatoriske oppgaver. Frafall i siste liten er en utfordring for et såpass ressurskrevende emne med tilreisende forelesere og stor grad av studentaktive læringsformer, og strategier for å minimere dette er nødvendig.

Informasjon til emneansvarlige om effektive kommunikasjonskanaler for å kunne nå ut til alle PhD studenter ved det medisinske fakultet med informasjon og tilbud om deltagelse på relevante åpne forelesninger er ønskelig.

Støtte fra HK-Dir og Norges Forskningsråd for INTPART-II prosjektet "Bergen-Harvard Cancer Studies phase 2: Continued Partnership for Responsible Education, Research and Innovation Excellence" har gjort det mulig for CCBIO å tilby dette kostbare kurset til PhD studenter på det medisinske fakultet ved Universitetet i Bergen. Etter endt prosjektfinansiering vil det være mulig å gjennomføre kurset i en digital eller hybrid utgave, men læringsutbyttet fra kurset for de deltagende PhD studenter forventes ikke å kunne sidestilles med utbyttet fra et to ukers kurs på campus.

Emneevaluering ved Det medisinske fakultet (Egenvurdering) #4

Emnekode	ODFLA902
Emnetittel	Course in event history analysis
Institutt	Institutt for klinisk odontologi
Semester	Vår 2023
Emneansvarlig	Stein Atle Lie
Dato	Jun 13, 2023

Emneevaluering (emneansvarlig skal kort beskrive undervisningsopplegget, hva som fungerte eller ikke fungerte, og hva som må gjøres for å følge dette opp

16 studenter deltok på undervisningen på kurset. 13 studenter tok eksamen. 3 av studentene fikk ikke godkjent innlevering og gjennomfører nå en (ny) konte-eksamen. De 2 foreleserne (Håkon Gjessing og Stein Atle Lie) gjennomførte en selvevaluering og gikk igjennom evalueringsskjema levert fra studentene, i etterkant av kurset. Generelt var studentene godt fornøyd med kurset, selv om det kommer ikke godt nok fram av emnebeskrivelsen at kurset ikke er et innføringskurs og at nivået derfor var høyt for flere studenter. Til neste kurs (våren 2025) planlegges det å starte kurset med en kort innføring i programmet "R". Siste dag planlegges det også en workshop der studenter kan presentere, få tips og diskutere egne data og problemstillinger.

Studentene ønsket at notater for forelesninger legges ut minst 1 uke før kursstart. Det var også ønskelig at gjennomgang av praktiske øvelser legges til morgenøkt, slik at studentene får lenger tid på å se på og løse øvelsene. Studenter fikk mulighet til å løse oppgaver i Stata eller R. Ikke alle øvelsene lar seg løse i Stata, men så lenge alle deler av eksamen lar seg løse i begge program fungerte dette.

Emneansvarlig tar med seg erfaringene og vil endre emnebeskrivelsen noe og kursopplegget noe til neste gang.

Antall deltakere (Antall påmeldte dersom 16 seminarserie som går over flere semestere)

Andelen som ikke består emnet 3/13 = 23%

Kandidatevaluering (Som en del av grunnlaget for egenvurderingen kan det inkluderes en kandidatevaluering av emnet)

9 studenter leverte (anonymt) skjema for emneevaluering. Som en oppsummering var studentenes evaluering av kurset "Acceptable" til "High". Samtlige av de 9 studentene hadde skriftlige forslag til endringer av kurset. Disse er diskutert/nevnt under emneansvarligs vurdering.

Andre forhold av betydning for kvaliteten av emnet

Deltagerne på kurset kom fra alle instituttene ved medisinsk fakultet.

Emneevaluering ved Det medisinske fakultet (Treårig emneevaluering) #3

Emnekode	INTH931
Emnetittel	Assessment of Occupational Exposure to Chemicals
Institutt	IGS
Semester	V2022
Emneansvarlig	Moen og Bråtveit
Dato	Jun 09, 2023

Emneevaluering (emneansvarlig skal beskrive og begrunne pedagogiske valg, og reflektere over kandidatenes læring som følge av disse valgene)

Læringsmetodene var varierte med teoretisk bakgrunnsinformasjon, gruppearbeid, feltarbeid og rapportskrivning, samt essay på oppgitt emne. Vi valgte hovedsakelig online undervisning. Feltarbeidet ble gjennomført koordinert i tre land - Norge, Tanzania og Etiopia.

Kandidatene var aktive deltakere, men hadde begrenset tid til grundig innlæring siden de fleste hadde jobb ved siden av.

Kandidatevaluering

Kandidatene var svært fornøyd med opplegget og lærte på tvers av ulike land og instutuser.

Antall deltakere (Antall påmeldte dersom 8 seminarserie som går over flere semestre)

Andelen som ikke består emnet 0

Vurdering av faglig innhold, og hvorvidt dette er i tråd med aktuell forskning på feltet

Vi la vekt på at dette var forskningsbasert undervisning med bruk av vitenskapelige artikler.

Vurdering av samsvar mellom emnets læringsutbyttebeskrivelse og undervisnings-, lærings- og vurderingsformer

Vi holdt oss tett til dette.

Vurdering av samsvar mellom kandidatenes arbeidsmengde og studiepoenguttelling

Arbeidsmengden var godt i samsvar med STP

Andre relevante opplysninger

Dette kurset var en engangsforeteelse pga covid19, og vil trolig ikke arrangeres på nytt.

Revidering av emnebeskrivelse NEUROSYSM930

Hva saken gjelder

Eneansvarlig for NEUROSYSM930 – anvendt bioinformatikk og dataanalyse i medisinsk forskning søker om godkjenning av endringer i emnebeskrivelsen.

Endringene omfatter mindre revisjon i beskrivelsen av gjennomføring, vurderingsform og faglig ansvar.

Instituttet støtter endringene slik de er lagt fram, og ber om at endringene implementeres før kursstart inneværende semester, høsten 2023.

Programutvalget bes å vurdere endringene av emnebeskrivelsen.

Forslag til vedtak

1. Programutvalget godkjenner revidert emnebeskrivelse «NEUROSYSM930».
2. Programutvalget godkjenner ikke revidert emnebeskrivelse «NEUROSYSM930» i nåværende form. Begrunnelse og forslag til revidering gis.

Vedlegg

- Følg brev
- Revidert emnebeskrivelse

Det medisinske fakultet

Referanse

2022/5006-KJH

Dato

28.08.2023

Søknad om endringer i emnebeskrivelse - NEUROSYSM930

Vedlagt følger søknad om endringer i emnebeskrivelse for ph.d.-emnet NEUROSYSM930
Anvendt bioinformatikk og dataanalyse i medisinsk forskning.

Endringene omfatter en mindre revisjon i beskrivelsen av gjennomføring av kurset, endring i del av vurderingsform, samt endringer i det faglige ansvaret for emnet.

Instituttet støtter endringene slik de er lagt fram, og ber om at endringene implementeres før kursstart inneværende semester, høsten 2023.

Vennlig hilsen

Jorunn Skei
administrasjonssjef

Kjetil Utvik Harkestad
rådgiver

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ephorte

Programutvalg for Forskerutdanning (PFU)
Det Medisinske Fakultet, Universitetet i Bergen

Bergen, 25. august, 2023

Søknad om endring av emnebeskrivelse for PhD kurs NEUROSYSM930

Neuro-SysMed Forskerskole i Translasjonell Nevrovitenskap har etablert et PhD- kurs «Applied bioinformatics and data analysis in medical research» (NEUROSYSM930), organisert første gang i november 2022.

Vi ønsker med dette å søke Programutvalg for Forskerutdanning (PFU) om godkjenning av endringer i emnebeskrivelsen for kurset. Endringene er knyttet til evaluering av studentenes ervervede kompetanse, se punkt 4. under Program, og punkt 3. under Vurderingsform, i vedlagte reviderte emnebeskrivelse. Endringene er markert med sporing. Vi mener at evalueringsmetoden av studentenes kompetanse etter fullført kurs er nå mer konkret beskrevet, og er en mer valid metode som i større grad måler kunnskap og ferdigheter som er ervervet ved kurset.

I revidert emnekursbeskrivelse fremgår også at Gonzalo S. Nido og Fiona Dick nå er akademisk ansvarlige, etter at Kim Brugger og Lilah Toker ikke lenger er aktuelle som ansvarlige for kurset.

NEUROSYSM930 skal arrangeres 8.-10. november, 2023. Kurset er allerede fulltallig med 20 studieplasser. Vi ønsker at endringene i evalueringsform blir godkjent og gjeldende omgående slik at vi kan praktisere denne evalueringsformen for det kommende kurset.

Vi ser frem til å høre fra dere.

Med vennlig hilsen,

Fiona Dick, Gonzalo Nido
Emneansvarlige

Nina Grytten Torkildsen
Leder, Neuro-Sysmed Forskerskole

Vedlegg:

1. Revidert emnebeskrivelse (norsk/ engelsk)

Sist oppdatert August 22.2023	
NORSK	ENGELSK
Kurskode NEUROSYSM930	Course code NEUROSYSM930
Studienivå Ph.d.	Level PhD/MsC
Kursnamn Anvendt bioinformatikk og data analyse i medisinsk forskning	Name Applied bioinformatics and data analysis in medical research
Kortnavn Medisinsk bioinformatikk	Short name Medical bioinformatics
Stedkode	
Fagkode (fylles ut av administrasjonen ved instituttet)	Subject code
Kursinnhold Hensikten med kurset er å gi kandidatene kunnskap til anvendelse av bioinformatikk og dataanalyse i kliniske studier av humant vev. Kurset vil fokusere på praktiske aspekter og metodologiske vurderinger som er nødvendig ved humane data, slik som datasensitivitet, misklassifisering av utvalg, begrenset utvalgsstørrelse, valg av statistiske modeller, kovariater, og vevsheterogenitet. Kurset består av seminarer, forelesninger, og praktiske øvelser ledet av klinikere og forskere, basert på scenarioer fra det virkelige liv. Kurset vil tilby et inspirerende miljø som legger til rette for nettverksbygging mellom PhD- kandidater, studenter og forskere, fremme karriereutvikling og motivere for fremtidig forskningssamarbeid. Kurset er veldig fordelaktig for deltakere med interesse i bioinformatikk, biologi, medisin eller klinisk forskning generelt. Tentativ timeplan vedlagt	Course content The main objective of this course is to provide the candidates with the knowledge central for successful application of bioinformatics and data analysis in clinical research on human tissue. The course will focus on practical aspects and methodological considerations that needed to be taken into account when dealing with human derived data, such as data sensitivity, limited sample sizes, sample misclassification, choice of appropriate statistical models, and covariates, and tissue heterogeneity. The course will be composed of seminars, lectures, and hands-on tutorials given by clinicians and researchers based on real-life scenarios. The course will provide an inspiring environment, promoting networking between trainees and researchers, promoting career development, and encouraging future collaborations. The course will be highly beneficial for all participants with an interest in bioinformatics, biology, medicine, or clinical research in general. Tentative course schedule attached
Læringsutbytte Etter at kurset er gjennomført skal kandidaten ha følgende læringsutbytte definert i form av kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse: Etter kursdeltakelse vil kandidaten ha oppnådd følgende kunnskap:	Learning outcomes Upon completing this course, the candidate will have the following learning outcomes defined in terms of knowledge, skills and general competence: Upon completing the course, the candidate will have gain knowledge of the following: - Understanding of basic statistical models, benefits and limitations of covariate inclusion.

- Forståelse for basale statistiske modeller, fordeler og begrensninger ved inklusjon av kovariater. - Legale og praktiske implikasjoner av arbeid med sensitive data. - Generell forståelse av muligheter og begrensninger av Next Generation Sequencing (NGS) data, med særlig vekt på RNA og hele genom/eksom sekvensering. - Biobankenes tilgjengelighet og utvalg. - Forståelse av begrensningene ved studier som involverer humant vev. Etter kursdeltakelse vil kandidaten ha oppnådd følgende ferdigheter, og være i stand til å foreta: - Big data analyser og redusjon av dimensjoner. - Kvalitetskontroll av data: Fjerne utval av lav kvalitet, identifisere uteliggere og datafiltrering, identifisering av utval med feilaktiv label. - Basal datajustering ved R Etter kursdeltakelse vil kandidaten ha oppnådd følgende generelle ferdigheter, og være i stand til å foreta: - Design av eksperimenter ved begrensninger ved knapp utvalgstilgjengelighet. - Beslutninger basert på metadata og annen eksisterende informasjon (inkludert power estimering basert på preliminare data).	- Legal and practical implications of working with sensitive data - General understanding of possibilities and limitations of Next Generation Sequencing (NGS) data, with an emphasis on RNA and whole genome/exome sequencing - Biobanks both in term of access and sample collections - Understanding of the limitations and constraints of studies involving human tissue Upon completing the course, the candidate will gain the following skills: - Big data analysis and dimensionality reduction - Data quality control: removal of low quality samples, detection of sample outliers and data filtering, identification of mislabeled samples. - Basic data wrangling with R Upon completing the course, the candidate will gain the following competences: - Designing experiments under constraints of scarce sample availability - Decision making based on metadata and other existing information (including power estimation based on preliminary data)
Undervisningsspråk Engelsk	Language of instruction English
Fagleg ansvar Hovedansvarlige: Kim Brügger Gonzalo Nido <u>Fiona Dick</u> Lilah Toker Fiona Dick	Academic responsibility Main responsables: Kim Brügger Gonzalo Nido <u>Fiona Dick</u> Lilah Toker Fiona Dick
Kontaktinformasjon Kim Brügger (kim.brugger@uib.no) <u>Gonzalo S. Nido (gonzalo.s.nido@gmail.com)</u>	Contact information Kim Brügger (kim.brugger@uib.no) <u>Gonzalo S. Nido (gonzalo.s.nido@gmail.com)</u>

Undervisningsperiode Haust 202 3 ² * Kurset tar forbehold om minimum ti kandidater registrert for deltakelse	Study period Autumn 202 3 ² *The course will run if there are at least ten students enrolled
Studiepoeng 3	Credits (ECTS) 3
Påmelding og – fristar	Course registration and deadlines
Kven kan delta Kurset er åpent for studenter (PhD- kandidater, Master, forskerlinjestudenter), postdoktorer forskere med klinisk/biologisk/bioinformatisk bakgrunn. Kurset vil være åpent nasjonalt og internasjonalt.	Who may participate The course is open to students (PhD, master, students in the Medical Student Research Program), postdocs and researchers with clinical/biology/bioinformatics background. The course will be open nationally and internationally.
Krav til forkunnskaper Mastergrad eller tilsvarende, og forskerlinjestudenter ved det medisinske fakultet. Studentene må ha nødvendig basal kunnskap om statistikk. Kjennskap til next-generation sekvensering og basal kunnskap i molekylær biologi/ genetikk er en fordel.	Pre-requirements Master degree or equivalent, or students in the Medical Student Research Program. Students are required to have a basic knowledge of statistics. Familiarity with next-generation sequencing and a basic understanding of molecular biology and/or genetics are desirable.
Program Alle oppgavene er obligatorisk for å få ECTS: 1. Forut for kurset blir studentene tildelt en liste over litteratur som er relatert til emnet. Studentene skal lese og bli kjent med litteraturen i forkant av forelesningene (20 timer)	Program All tasks are obligatory in order to merited ECTS: 1. Prior to the beginning of the course, the students will receive a list of scientific papers related to the covered topics. Students are expected to critically read and familiarize themselves with the papers prior to the lectures. (20 hours) 2. Each course day will begin with a seminar from a clinician or a researcher who will

2. Hver kursdag vil starte med et seminar der en kliniker eller forsker presenterer sin forskning, som er en «real case scenario» for emner som skal dekkes denne dagen. Seminaret blir fulgt opp av ett sett med forelesninger og gruppediskusjoner. Etter en times lønsj med servering av mat og drikke, vil studentene delta i praktiske øvelser. I disse øvelsene vil studentene få erfaring med real-life data, som dekker de daglige emnene, med støtte og veiledning fra lærere som er eksperter på fagfeltet (21 timer). 3. På siste dag vil studentene forberede en muntlig presentasjon (5 minutter) som beskriver deres eget prosjekt. Det samme prosjektet kan bli utgangspunkt for skriftlig oppgave (5 timer). 4. Til slutt skal studentene skrive en metodologisk beskrivelse av et valgfritt forskningsprosjekt. Prosjektet kan være basert på egen forskning eller et annet valgfritt emne. Beskrivelsen skal dekke alle relevante betraktninger og emner som har blitt dekket ved kurset, og dette skriftlige dokumentet skal leveres innen to uker etter kursets slutt (30 timer) <u>4. Etter kurset skal studenten fullføre oppgaver ("hands-on") basert på tema som er dekket ved kurset. Studentene skal også bestå av en omfattende endelig hjemmeeksamen som vurderer både de teoretiske og de praktiske programmeringsferdighetene som er ervervet ved kursdeltakelsen (30 timer).</u> Total arbeidsinnsats: 76 timer Se vedlagte tentative program	present their research, serving as a real case scenario for topics covered during that day. The seminar will be followed by a set of lectures, and group discussions. After a one-hour lunch break, with food provided, there will be practical hands-on tutorials. These will use real-life data, covering the daily topics, and the students will be guided and assisted by expert teachers. (21 hours) 3. On the last day, the students will prepare a flash talk (5 min) describing their own project. 4. For the final assessment, the students will be required to write a methodological description of a project on a research topic of their choice. The project can be based on their ongoing research or any other topic of interest. The description should cover all relevant considerations and topics covered throughout the course and is to be submitted two weeks after the course. (30 hours) <u>4. After the course, students will be required to complete hands-on exercises based on the covered topics. Students will also have to pass a comprehensive final take-home exam assessing both theory and applied programming skills acquired during the course (30 hours)</u> Total work: 76 hours See the attached tentative programme
--	--

Vurderingsform Bestått / ikke bestått For å bestå emnet må kandidaten: 1. Forberedt seg til kurset ved å lese vitenskapelige artikler. 2. Deltatt på 3- dagers kurs og arbeidet aktivt med kursoppgavene, og gitt en muntlig presentasjon av egen forskning. 3. Skrevet en metodologisk refleksjonsoppgave (2-3 sider) 3. <u>Fullført oppgavene (“hands-on”) og bestått hjemmeeksamen.</u>	Form of assessment Pass/ Fail To pass the course the candidate must have: 1. Prepared for the course by reading scientific papers. 2. Participated in the course days and actively work on course tasks and made an oral presentation of own research. 3. Wrote a methodological reflection note (2-3 pages) 3. <u>Completed hands-on exercises and passed the take-home exam</u>
Undervisingsstad Campus UiB/ Haukeland Universitetssykehus	Course location Campus UiB/ Haukeland University Hospital
Tilrådte forkunnskaper Kjennskap til bioinformatikk, transcriptomics, genetiske analyser, og basal programmering/ scripting i R og/ eller Python.	Recommended previous qualifications Familiarity with bioinformatics, transcriptomics/ genetic analyses, and basic programming/scripting in R and/or python.
Utfyllende kursomtale	Supplementary course content
Inngår i opplæringsdel Anbefales som del av opplæringsdelen for PhD-kandidater knyttet til Forskerskolen til Neuro-SysMed. Kurset anbefales særlig til studenter ved slutten av Mastergraden, og PhD- kandidater ved deres første studieår. Men PhD- kandidater i senere fase av PhD- forløpet vil også ha stor gevinst av dette kurset.	Part of training component Recommended as part of the training for PhD candidates affiliated with the Research School of Neuro-SysMed The course is highly recommended for Master students towards the end of their degree, and PhD student in their first year. However, PhD students in more progressed stages of their research and postdocs will also greatly benefit from this course.
Lesing før kursstart • GDPR: an impediment to research? (PMID: 30734900)	Reading before course start • GDPR: an impediment to research? (PMID: 30734900) • The FAIR Guiding Principles for scientific data management and stewardship

• The FAIR Guiding Principles for scientific data management and stewardship (PMID: 26978244) • Principles of confounder selection (PMID: 30840181) • Small telescopes: detectability and the evaluation of replication results (PMID: 25800521) • Tackling the widespread and critical impact of batch effects in high-throughput data (PMID: 20838408) • RNA sequencing: the teenage years (PMID: 31341269) • Common gene expression signatures in Parkinson's disease are driven by changes in cell composition (PMID: 32317022) • Best practices for variant calling in clinical sequencing (PMID: 33106175) Foreslått lesing: • https://cengel.github.io/R-intro/ Listen er foreløpig, og vil bli ferdigstilt flere uker før kursstart.	(PMID: 26978244) • Principles of confounder selection (PMID: 30840181) • Small telescopes: detectability and the evaluation of replication results (PMID: 25800521) • Tackling the widespread and critical impact of batch effects in high-throughput data (PMID: 20838408) • RNA sequencing: the teenage years (PMID: 31341269) • Common gene expression signatures in Parkinson's disease are driven by changes in cell composition (PMID: 32317022) • Best practices for variant calling in clinical sequencing (PMID: 33106175) Suggested reading: • https://cengel.github.io/R-intro/ The list is preliminary, and will be finalized several weeks prior to the beginning of the course.
Fagleg overlapp Kurset vil fokusere på real-life anvendelse av data, som ikke er dekket ved andre kurs ved UiB.	Course overlap The course will be focusing on real-life applications of the material, which is not covered by any of the existing courses.
Innleiarar Dr. Kim Brügger Dr. Fiona Dick Dr. Gonzalo Nido Dr. Lilah Toker Seminarer: Inviterte forelesere	Lecturers Dr. Kim Brügger Dr. Fiona Dick Dr. Gonzalo Nido Dr. Lilah Toker Seminars: Invited speakers

Mal for forside til emnebeskrivingar ved UiB:

Emnebeskriving for (Namn på
emnet, nynorsk)

..... (Navn på
emnet,, bokmål)

..... (Name of the
course, English)

Godkjenning:

Emnebeskrivinga er godkjend av (Fakultetet brukar nemningar for godkjenningsorgan i
samsvar med eigen praksis.):

Programutvalget:(dd.mm.år)

Institutt for :(dd.mm.år)

..... fakultet:(dd.mm.år)

Emnebeskrivinga vart justert:(dd.mm.år) av
.....

Evaluering:

Emnet vart sist evaluert:(dd.mm.år)

Neste planlagde evaluering:(dd.mm.år)

DET MEDISINSKE FAKULTET
PROGRAMUTVALGET FOR FORSKERUTDANNING
MØTE 06.09.2023

SAK 27/23

Innspill til evaluering av kvalitetssystemet for ph.d.-utdanningen ved UiB

Drøftingssak

Hva saken gjelder

Det medisinske fakultet har mottatt et oppdrag fra FIA (1) om innspill til evaluering av kvalitetssystemet for ph.d.-utdanningene ved UiB etter NOKUTs tilsyn (2).

Begrensing av oppdraget

FIA har gitt fakultetene et åpent oppdrag hvor hvert fakultet kan kommentere de sidene ved kvalitetsikringssystemet vi vil bidra med i lys av egen erfaring. Selv om det er gitt anbefalinger i NOKUTs tilsynsrapport om sammenligning av kvalitetssystemet på bachelor/master og ph.d.-nivå, skal ikke fakultetet gå dypt inn i kvalitetssystemet for bachelor og master og korrelere mot ph.d. Det er en sentral arbeidsgruppe som skal gjøre de vurderingene, men vil støtte seg på innspill fra fakultetene der det kommer relevante opplysninger. MED har skrevet sine innspill basert på våre erfaringer, med eventuelle forslag til forbedringer.

Struktur

Den første delen av innspillsdokumentet omhandler oppfølgingspunktene fra [NOKUT-rapporten](#) (3).

Deretter gir vi innspill til de delen av kvalitetsikringssystemet som vi har jobbet med i kvalitetsutviklingsarbeidet i 2022 og 2023:

[Ph.d. utdanningsmelding](#)

[Fremdriftsrapportering](#)

[Kandidatundersøkelsen](#) og [alumnusundersøkelse](#)

[Dialogmøter mellom sentralnivået og fakultetenes faglige ledelse](#)

[Evaluerings av emner](#)

Til slutt har vi svart på FIAs spørsmål om overordnede retningslinjer for oppretting av ph.d.-emner.

Utkastet legges frem for PFU til diskusjon i tråd med FIAs anmodning.

Vi vil be PFU om spesielt å drøfte punktene under samt gi en overordnet tilbakemelding på innspillsdokumentet:

- Innspill til oppfølgingspunkter fra [NOKUT-rapporten](#)
 - Styrke representasjonen fra arbeids- eller samfunnsliv

- Innspill til elementer i kvalitetssystemet med forslag til forbedringer
 - Fra FIAs bestilling: I hvilken grad skal vi bruke samme retningslinjer som for utdanning (første og andre syklus)? For eksempel emneevalueringer.
og
Fra Kvalitetssikringssystemet: [Evaluering av emner](#)
 - Det finnes i dag ingen overordnede retningslinjer for oppretting av ph.d.-emner i kvalitetssystemet. Vårt forslag er at dette etableres.

Vedlegg:

1. Oppdrag fra FIA
2. [NOKUTS høringsrapport](#)
3. Oppfølgingspunktene fra NOKUT (utdrag av side 35 og 36 i NOKUT-rapporten)
4. Utkast til innspillsdokument fra MED

HEOM/ 25.08.2023

Fakultetene

Referanse

2023/7519-MARIEI

Dato

07.06.2023

Anmodning om innspill til evaluering av kvalitetssystem for ph.d.-utdanningen ved UiB

I 2023-24 vil det bli gjort en helhetlig vurdering av kvalitetssystemet for ph.d.-utdanning.

Kvalitetssystemet for ph.d.-utdanning ble vedtatt av Universitetsstyret i 2017 (sak [129/17](#)). Universitetsstyret ba da om at kvalitetssystemet skulle evalueres etter 3 år. I 2021 ble det foreslått å utsette evalueringen av kvalitetssystemet til alle elementene var iverksatt og i etterkant av tilsynet fra NOKUT (sak [15/21](#)).

Det vil derfor gjennomføres en helhetlig vurdering av kvalitetssystemet for ph.d.-utdanningen i 2023, som beskrevet i FU-sak [14/23](#). Viktige punkter i en helhetlig vurdering av kvalitetssystemet:

- Oppfølgingspunktene fra NOKUT-rapporten
- Er elementene i kvalitetssystemet riktig dimensjonert?
- Er det behov for endring/oppdatering av den skjematiske oversikten over [struktur, myndighet og kvalitetssikringsoppgaver](#)?
- Er det overlapp mellom kvalitetssystemet for ph.d.-utdanning og kvalitetssystem for øvrig utdanning som kan samkjøres bedre?
- Kan språk og uttrykk i de to kvalitetssystemene samkjøres i større grad?

Oppfølgingspunkter fra NOKUT-rapporten

Tilbakemeldingene etter NOKUTs tilsyn med det systematiske kvalitetsarbeidet var relativt kortfattet, og var delvis rettet mot første og andre syklus. Komiteen foreslo fire områder der det kan gjøres forbedringer i kvalitetsarbeidet:

- **Vurdering av kompleksiteten i kvalitetsarbeidet.** Dette er i hovedsak rettet mot kvalitetssystemet for første og andre syklus, som komiteen opplever har et system som inneholder mange og omfattende komponenter. Komiteen kommer med en rekke forslag til forenklinger. Noen av disse vil også kunne påvirke kvalitetssystemet for ph.d.-utdanningen, for eksempel når det gjelder evaluering av emner.
- **En systematisk gjennomgang av kvalitetssystemene.** Komiteen har forståelse for at UiB ser fordeler med å ha to kvalitetssystemer, men minner om muligheten til å lære av hverandre og dele erfaringer på tvers av de to systemene.
- **Styrke representasjonen fra arbeids- eller samfunnsliv.** Komiteen foreslår å gjøre det til hovedregel at én arbeidslivsrepresentant er med i programevalueringer, ikke at fakultetene kan vurdere om det er hensiktsmessig, som det står i retningslinjene for evaluering av ph.d.-programmene.

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ephorte

- **Tilpassing av Studiekvalitetsbasen** slik at det blir enklere for studenter og ansatte å få innsikt i resultater og tiltak i forbindelse med tidligere evalueringer.

Tilsynsrapporten og Universstyrets behandling av denne kan leses i [S 36/23](#).

Prosess og anmodning om innspill fra fakultetene

Evalueringen av kvalitetssystemet for ph.d.-utdanningen gjennomføres av Forskings- og innovasjonsavdelingen (FIA), og arbeidet vil bli diskutert med fakultetenes ph.d.-koordinatorer underveis.

Mye av det systematiske kvalitetsarbeidet gjøres ved institutt og fakultet, og fakultetene anmodes om å gi innspill til hvordan elementene i kvalitetssystemet fungerer, og hva som eventuelt ikke fungerer. Det bes om innspill til alle elementene i kvalitetssystemet, og gjerne med forslag til forbedring. I tillegg ber vi om særlig tilbakemelding på:

- De fire områdene NOKUT foreslår forbedringer
- Det finnes i dag ingen overordnede retningslinjer for oppretting av ph.d.-emner i kvalitetssystemet. Vårt forslag er at dette etableres.
- I hvilken grad skal vi bruke samme retningslinjer som for utdanning (første og andre syklus)? For eksempel emneevalueringer.

For å sikre en bred involvering ved fakultetene oppfordres det til å diskutere innspillene i ph.d.-programstyrene.

Flere av forslagene fra NOKUTs evalueringskomité innebærer større samkjøring av UiBs to kvalitetssystemer. FIA kommer derfor til å samarbeide med Studieavdelingen for å sikre tettere samkjøring av de to systemene, der det er hensiktsmessig. Dette vil blant annet bli opprettholdt ved at FIA er representert i sekretariatet for gruppen som skal evaluere kvalitetssystemet for utdanning. Dette arbeidet vil pågå samtidig som fakultetenes arbeid med å skrive innspill.

Fakultetenes innspill og sammenligningen med kvalitetssystemet for utdanning vil være utgangspunkt for konkrete endringsforslag i kvalitetssystemet for ph.d.-utdanningen. Evalueringen og de foreslåtte endringene vil bli diskutert med fakultetenes ph.d.-koordinatorer og presentert for Forskningsutvalget, før det legges frem for Universitetsstyret.

Fakultetene inviteres til å sende sine innspill innen **29. september 2023**. For spørsmål ta kontakt med Marie Eide (marie.eide@uib.no).

Vennlig hilsen

Birgit Falch
fungerende avdelingsdirektør

Marie Eide
seniorrådgiver

5 Vedlegg til komiteens innstilling til NOKUT

Råd til videreutvikling av institusjonens systematiske kvalitetsarbeid

I tillegg til å vurdere om kvalitetsarbeidet oppfyller kravene i universitets- og høyskoleloven §§ 1-6 og 4-3 (5), studiekvalitetsforskriften § 2-1 (2) og studietilsynsforskriftens kapittel 4 ligger det i komiteens mandat å gi råd om videreutvikling av kvalitetsarbeidet ved institusjonen.

På den siste dagen av institusjonsbesøket ble det andre møtet mellom ledelsen og den sakkyndige komiteen utvidet for å diskutere områder for videre utvikling av institusjonens kvalitetsarbeid. I denne dialogen deltok rektor, prorektor for utdanning, viserektor, universitetsdirektør, assisterende universitetsdirektør, avdelingsdirektør for Studieavdelingen og avdelingsdirektør Forsknings- og innovasjonsavdelingen. Temaene for utviklingsdialogen ble valgt på bakgrunn av innholdet i den innsendte dokumentasjonen og var ansett for å være av spesiell relevans for UiB. Den sakkyndige komiteen vil gi følgende råd til videreutvikling til UiB:

Tema 1: UiB bør revurdere kompleksiteten i kvalitetssystemet

Komiteen har merket seg at spesielt kvalitetssystemet for bachelor- og masterprogrammer, årsstudier og etter- og videreutdanninger inneholder mange og omfattende komponenter. UiB bør spørre seg om kvalitetssystemet per i dag er for omfattende målt opp mot oppnådd effekt, eller om systemet med fordel kan slankes uten å miste det kontinuerlige fokuset på kvalitetskontroll og utvikling. Komiteen mener at forslag til forenkling bør innhentes fra fakultets- og instituttnivå, men vil også komme med noen generelle forslag til refleksjoner: Må kvalitetsmeldinger på alle nivåer årlig rapporteres oppover i systemet, eller kan det være tilstrekkelig å gjøre dette annethvert eller hvert tredje år? Kan de årlige kvalitetsmeldingene eventuelt gjennomføres som grunnlag for lokale utviklingsdiskusjoner? Er en treårig emneevaluering nødvendig? Er det nødvendig med årlig fagfellerapportering, eller er det tilstrekkelig med annethvert år? Kan syklusene for progamevalueringer økes til seks år?

Tema 2: UiB bør gjennomføre en systematisk sammenligning av de to kvalitetssystemene

Komiteen har forståelse for at UiB ser fordeler med å ha to kvalitetssystemer. Komiteen vil imidlertid minne om muligheten til å lære av hverandre og dele erfaringer på tvers av de to systemene. Det gjelder ikke minst syklusene med fem- og seksårige periodiske evalueringer, hvor UiB har valgt to ulike tilnærminger. Et mulig tiltak kan være et «knutepunkt» av ulike komponenter som er felles for de to systemene, der fakultets- eller programnivået kan velge det som passer best for den aktuelle utdanningen. Ved en gjennomgang av systemene vil komiteen også anbefale UiB å sammenlikne kvalitetssystemet med andre universiteter i Norge eller utlandet og se på hvordan andre institusjoner har bygget opp sine kvalitetssystemer for utdanninger på ulike nivåer.

Tema 3: UiB bør styrke innspill fra samfunns- og arbeidslivet i kvalitetssystemet

I UiBs retningslinjer for de eksterne evalueringene av ph.d.-utdanningene fremgår det at fakultetene kan vurdere om representanter fra arbeids- og samfunnsliv skal være med. Komiteen råder UiB til å fastsette som hovedregel at én arbeidslivrepresentant er med i disse evalueringene, og at unntak fra hovedregelen må begrunnes. Komiteen anbefaler også at UiB ved evalueringer av studietilbud på bachelor- og masternivå inkluderer en representant for arbeidslivet. Denne representanten bør enten inngår i en komite, slik som i kvalitetssystemet for ph.d.-nivå, eller som et tillegg til den akademiske fagfellen. Andre tiltak for å styrke arbeidslivets bidrag til den kontinuerlige utviklingen av UiBs utdanninger kan for eksempel være å gjennomføre intervjuer eller andre typer undersøkelser med organisasjoner og bedrifter som har ansatt nyutdannede studenter fra UiB, å engasjere rådgivende grupper med arbeidslivsrepresentanter eller å følge systematisk opp erfaringer fra veiledere på praksisplasser om kunnskapsnivået til UiB-studenter.

Tema 4: UiB bør gå gjennom Studiekvalitetsdatabasen og forenkle rapporteringsprosessen

Ved egen gjennomgang av databasen og ut fra intervjuene under institusjonsbesøket har komiteen fått inntrykk av at Studiekvalitetsdatabasen bidrar mer til frustrasjon enn å være en fleksibel kunnskapskilde. Studentene komiteen hadde samtaler med, kjente ikke til databasen. Hvis UiB skal beholde databasen, bør den tilpasses slik at det blir enklere for studenter og ansatte å få innsikt i resultater og tiltak i forbindelse med tidligere evalueringer. UiB kan også vurdere en inndeling i studentenes egne evalueringer og oppsummerende evalueringer av ansatte/eksterne kollegaer. I forbindelse med utviklingsarbeidet kan institusjonen eventuelt også finne flere og bedre kanaler for å gjøre databasen bedre kjent blant studenter og ansatte. Komiteen råder UiB til å vurdere om utvikling og innføring av det nye digitale systemet kan kobles sammen med moderniseringstiltak for Studiekvalitetsdatabasen.

Innspill til evaluering av kvalitetssystem for ph.d.-utdanningen fra Det medisinske fakultet

Vi viser til anmodning om innspill til evaluering av kvalitetssystemet for ph.d.-utdanningen 23/7519-MARIEI, 07.06.2023. Det medisinske fakultet (MED) takker for muligheten og sender med dette fakultetets innspill.

Vi vil først anerkjenne NOKUTS tilsynsrapport som systematisk og informativ og vi er glade for at evalueringskomiteen har merket seg MEDs oppfølging programevalueringen for ph.d.-programmet i medisin i 2021 i kapittel 3.2 *Studiekvalitetsforskriften*.

Fakultetets svar er strukturert som følger:

- Innspill til oppfølgingspunkter fra NOKUT-rapporten.
- Innspill til elementer i kvalitetssystemet med forslag til forbedringer, avgrenset til elementer MED har hatt spesielt fokus på de siste to årene.
- Innspill til spørsmål om overordnede retningslinjer for oppretting av ph.d.-emner.
- Innspill til spørsmål om i hvilken grad vi skal bruke samme retningslinjer som for utdanning første og andre syklus, f.eks. for emneevalueringer.

Vurdering av kompleksiteten i kvalitetsarbeidet

Det er alltid nyttig å se etter muligheter for forenklinger uten at det går på bekostning av kvalitet. Kontinuitet er en viktig parameter for å ivareta kvalitetsarbeidet og MED mener at man skal holde på årlige, skriftlige kvalitetsmeldinger, som forskerutdanningsmelding mellom institutt-fakultet-UiB sentralt og rapport for oppfølging av fremdriftsrapportering mellom institutt og fakultet. Dersom det blir for lange tidsintervaller mellom hver kvalitetsmelding, kan man miste den helhetlige oversikten med mulig tap av muligheter for å raskt iverksette tiltak hvis en situasjon skulle kreve det. Det kan fort bli store løft som krever mye hukommelse, arbeid og ressurser. Årlige kvalitetsmeldinger holder kontinuitet i saksgangen.

MED synes at et seksårsintervall for evaluering av ph.d.-programmet, slik det nå er beskrevet i kvalitetssystemet, er tilstrekkelig. En stipendiatperiode er inntil fire år. Dersom man evaluerer og skal iverksette endringer og så evaluere på nytt, kan ikke evalueringene komme for ofte. Man må kunne se trender fra forrige endring og dersom vurderingene kommer for tett, ser man kanskje ikke effektene av endringene like godt og har mindre mulighet for å være målrettet i eventuelle tiltak. Evaluering av emner beskrives senere.

En systematisk gjennomgang av kvalitetssystemene

MED ser fordeler med å ha to kvalitetssystemer da ph.d.-utdanningen skiller seg vesentlig i form, innhold og målgruppe fra bachelor- og masterutdanningene. Men, det er positivt at NOKUT minner om muligheten til å lære av hverandre og dele erfaringer på tvers av de to systemene. Vi har tidligere argumentert for et seksårig intervall for programevaluering av ph.d.-utdanningen. Dersom man skal legge NOKUTs anbefaling til grunn, kan en mulighet være å ha et synkronisert seksårsintervall for evaluering av utvalgte studieprogrammer på alle nivåer hvor bestillingen i stor grad er samsvarende for de ulike programnivåene. Fakultetet mener at det må være en sentral oppgave å sammenligne UiBs kvalitetssystem med andre universiteter i Norge og i utlandet, men ser positivt på et samarbeid om å utvikle et sett med felles «knutepunkt-komponenter». Fakultetet understreker at evalueringskomponenter må reduseres til et minimum for å innhente ønsket informasjon. Det er allerede et omfattende rapportregime i systemet i dag hvor mye av grunnlagsmaterialet generes på instituttene, som er tungt belastet allerede. En systematisk gjennomgang av kvalitetssystemene må ha som mål å lette på dette trykket der det er mulig.

Tilpassing av Studiekvalitetsbasen slik at det blir enklere for studenter og ansatte å få innsikt i resultater og tiltak i forbindelse med tidligere evalueringer

Vi har lite erfaring med Studiekvalitetsbasen på ph.d.-nivå da det nylig er innført at emneansvarlige skal lagre emneevalueringer i basen. Vi antar at Studieseksjonen vil omtale Studiekvalitetsbasen nærmere.

Styrke representasjonen fra arbeids- eller samfunnsliv

NOKUT foreslår å gjøre det til en hovedregel at én arbeidslivsrepresentant er med i programevalueringer, ikke at fakultetene kan vurdere om det er hensiktsmessig, slik det står i retningslinjene for evaluering av ph.d.-programmene.

MED vil hevde at det fremdeles bør være opp til fakultetet å vurdere dette. Ph.d.-programmet i medisin er en forskerutdanning med stor faglig bredde. Det kan være vanskelig å finne én representant som kan favne hele det nødvendige faglige spekteret i en programevaluering. På den ene siden er ph.d.-utdanningen en forskerutdanning hvor forskningen skal være fri og uavhengig og på en annen side utdanner vi etterspurt kompetanse til næringslivet. Det er selvsagt viktig å sørge for at ph.d.-utdanningen er relevant utenfor academia, men det kan være vanskelig å finne den riktige representanten som ser hele dette bildet.

For å få innsikt i hvem det eventuelt kan være er det viktig med kunnskap fra alumnusundersøkelsen om hvor kandidatene faktisk ansettes etter endt doktorgrad. Da kan vi på senere tidspunkt vurdere hvilken type ekstern arbeidslivskompetanse som kan passe inn i en programevaluering av ph.d.-programmet i medisin.

Fokusgruppeintervjuer eller lignende med organisasjoner og bedrifter som har ansatt nyutdannede ph.d.-kandidater fra UiB synes spennende. Slike intervjuer kan fange opp et «øyeblikksbilde» av treffsikkerheten for våre utdanninger opp mot næringslivets behov. Det vil være ressurskrevende å både finne gode arbeidslivsrepresentanter og gjennomføre fokusgruppeintervjuer, så og her må man prioritere virkemidlene i lys av hva man ønsker at arbeidslivskompetansen skal bidra med i programevalueringen.

Innspill til elementer i kvalitetssystemet med forslag til forbedringer

Basert på MEDs arbeid med kvalitet i forskerutdanningen i 2022 og 2023, ønsker vi å omtale følgende punkter i kvalitetsikringssystemet. [Kvalitetssystem for ph.d.-utdanningen ved UiB |](#)

[Ansattsider | UiB](#)

- Ph.d. utdanningsmelding
- Fremdriftsrapportering
- Kandidatundersøkelsen/Alumnusundersøkelse
- Dialogmøter mellom sentralnivået og fakultetenes faglige ledelse
- Evaluering av emner slås sammen med spørsmål i FIAs bestilling om emneevaluering knyttet til første og andre syklus i bestillingen fra FIA.

Ph.d. utdanningsmeldingen

Fakultetet er i en mellomposisjon i rapporteringskjeden. Fakultets utdanningsmelding til UiB sentralt er mye basert på informasjon fra instituttnivået.

Som tidligere nevnt, er det en fordel med årlig rapportering mellom nivåene. Men innholdet i bestillingene kan slankes og forenkles sånn at rapporteringsprosessen blir mest mulig rasjonell og sikrer at man kun omtaler ett tema én gang. På MED skal instituttene både rapportere sin ph.d. utdanningsmelding og om sin oppfølging av framdriftsrapporter. Vi har sett at de to bestillingene til instituttene har vært til dels overlappende og har benyttet denne

anledningen til å justere disse bestillingene for 2023. Målet er at instituttene får to spissete oppdrag, som til sammen dekker den informasjonen fakultetet trenger for å skrive sin ph.d.-melding og følge opp kvalitetsarbeidet i forskerutdanningen. Vi følger opp enkeltkandidater eller grupper av kandidater innenfor rammen av dialog mellom institutt og fakultet, som for eksempel i de årlige dialogmøtene, mens informasjonen aggregeres i fakultetets ph.d. utdanningsmelding til UiB sentralt. Der ønsker vi å synliggjøre vårt systematiske kvalitetsarbeid både knyttet til kandidatenes behov som gruppe betraktet, men også legger vekt på strategiske prioriteringer i kvalitetsarbeidet i tråd med vår *Strategiplan for forskerutdanning*¹.

Samlet sett gir de årlige kvalitetsmeldingene på institutt- og fakultetsnivå et grunnlag for lokale utviklingsdiskusjoner og et bredere oppfølgings- og kvalitetsarbeid, som rapporteres videre oppover i systemet.

Fremdriftsrapportering

På MED har instituttene ansvaret for direkte oppfølging av kandidatenes og veilederes framdriftsrapporter. Instituttene rapporterer sin oppfølging av framdriftsrapportene i et årlig oppdrag hvor det legges vekt på individuell oppfølging og konkrete tiltak for å imøtekomme behov som er avdekket i rapportene. Det gjelder tema som progresjon, forsinkelse, forlengelse, langtidsfravær, og oppfølging av pliktarbeid for 4-årige UiB-stipendiater.

Tidlig varsling fra FIA gir en god prosess rundt administrasjonen på fakultet og institutter.

MED har et godt samarbeid med instituttene når det gjelder administrativ forberedelse. Siden vi har et stort antall eksterne kandidater og veiledere, er det utfordrende at mange, spesielt veiledere, ikke til daglig bruker sin UiB-epostadresse og på den måten ikke fanger opp utsending av undersøkelsen. Det har til nå ikke vært mulig å videresende undersøkelsen til ekstern adresse, som har gitt en del dobbeltarbeid med å kontakte eksterne veiledere via deres foretrukne adresse og bedt dem om å finne spørreundersøkelsen tilsendt til sin UiB-adresse. Det vil være en stor fordel om IT-rutinen kan endres sånn at systemet automatisk kan videresende e-poster til ekstern e-postadresse. Alternativt undersøke om undersøkelsen kan sendes direkte til ekstern e-postadresse. Vi er likevel glade for at FIA i 2022 utvidet åpningstiden til undersøkelsen sånn at eksterne veiledere på MED fikk anledning til å svare på fremdriftsrapporteringen etter fristens utløp.

MED er glad for at vi har fått anledning til å melde inn fakultetsspesifikke spørsmål angående pliktarbeid til årets framdriftsrapport. Vi ser frem til UiB-stipendiatenes utdyping av deres rammer for pliktarbeid, som vil brukes i fakultetets helhetlige oppfølging av kandidatene.

Vi vil komme med en anbefaling knyttet til e-postmeldingen som sendes til kandidatene sammen med spørreundersøkelsen om at teksten poengterer at framdriftsrapporten besvares og behandles helt uavhengig av veileder. Dette fordi at vi har fått signaler om at noen kandidater vegrer seg fra å svare da de er engstelig for at informasjonen skal tilfalle veiledere eller andre på instituttet.

Det kan også være et oppfølgingspunkt å utarbeide informasjon om hvor kandidatene kan henvende seg for diskusjon av sin situasjon uten at det er behov for å bruke *si-fra-systemet*. Det er noe vi vil legge vekt på i vår kommunikasjon med kandidatene, for eksempel i vårt årlige oppstartseminar.

¹ [Strategiplan for forskerutdanning | Det medisinske fakultet | UiB](#)

Kandidatundersøkelsen og alumnusundersøkelse

MED har i 2022 og 2023 et pågående arbeid hvor vi følger opp ekstern programevaluering for ph.d.-programmet i medisin. I dette arbeidet har vi fokus på flere områder:

- Veilederkompetanse
- Pliktarbeid for kandidatene
- Karriereveiledning
- Mottakelse og inkludering på instituttet og i organisasjonen («onboarding»)
- Psykososiale forhold

MED er opptatt av hvordan veiledere, veiledning og veilederkompetanse skal motivere og støtte kritisk tenkende og uavhengige kandidater, om pliktarbeidet er karrierefremmende, hvordan mottakelsen av kandidatene skal legge grunnlaget for en god start på prosjektet, nettverksbygging og kompetanse til å fungere best mulig som ph.d.-kandidat. Vi har også søkelys på hvordan vi best kan ivareta psykososiale forhold og deres mentale helse.

Forskning peker på at mannlige og kvinnelige kandidater foretrekker ulike veiledningsstrategier². Programevalueringen anbefalte MED å ha en alumnusundersøkelse, men siden vi fikk tilbud om å spille inn spørsmål til UiBs sentrale undersøkelser, valgte vi dette i stedet da det ville det være nyttig å kunne se resultater på tvers av fakulteter.

Vi er glade for at innspill knyttet til pliktarbeid og stipendiateres mottagelse på instituttet er kommet med i kandidatundersøkelsen. Vi er også opptatt av å få kunnskap om kandidatenes trivsel og psykiske helse både i ph.d.-studiet og i jobbsituasjonen etterpå. I kommende revisjoner av undersøkelsene håper vi at det kan finnes rom til spørsmål som kan også kan belyse disse temaene.

Dialogmøter mellom sentralnivået og fakultetenes faglige ledelse

MED ble invitert til dialogmøte med sentralnivået høsten 2022. Det var en nyttig samtale hvor vi fikk diskutert viktige saker for fakultetet og også presentert fakultetets arbeid med kvalitetssikring i forskerutdanningen. Siden møtene skal gjennomføres annet hvert år, ser vi i møte en ny samtale i 2024.

Da dialogmøtene holdes hvert andre år, vil ph.d. utdanningsmelding være kontinuitetsbærer i den helhetlige rapporteringen. I lys av det som er diskutert tidligere knyttet til hyppighet i rapportering, styrker dette også argumentet om en årlig rapportering til sentralnivået. Presise meldinger mellom nivåene er en rasjonell måte å holde de overordnede nivåer oppdatert på. Fakultetet gjennomfører årlige dialogmøter med instituttene, som kompletterer dette bildet.

Siden dialogmøtet med UiB sentralt gjennomføres annet hvert år, kunne vi ønske oss at også forskerutdanningsmeldingen for «mellomåret» legges til grunn for diskusjonene i møtet da det gir et mer utfyllende bilde for fakultetets systematiske kvalitetsarbeid i forskerutdanningen. Samtidig ønsker vi å få synliggjøre viktige strategiske fremtidige fokusområder, som en løypemelding mot fremtidige dialogmøter.

² Hovden, J.F. og Mjøs, O.J. (2020). Uniped Tidsskrift for universitets- og høyskolepedagogikk, vol. 43. nr. 3-2020, s. 187-204.

Her besvarer vi to spørsmål

Fra FIAs bestilling: I hvilken grad skal vi bruke samme retningslinjer som for utdanning (første og andre syklus)? For eksempel emneevalueringer.

og

Fra Kvalitetssikringssystemet: Evaluering av emner

Som tidligere nevnt ser MED fordeler med å ha to kvalitetssystemer da ph.d.-utdanningen skiller seg vesentlig i form, innhold og målgruppe fra bachelor- og masterutdanningen. Dette gjør seg gjeldende for emneevalueringer hvor malen for emneevaluering av bachelor- og masteremner ikke passer til ph.d.-emner.

Ph.d.-emner springer ofte ut fra forskerskolene og kan ha form av seminarserier, som kan spenne over flere semestre, eller metodekurs innen et spisset fagområde. Emnene har et varierende antall studenter, hvor lavt studenttall i noen semestre kan medføre at emnet ikke undervises regelmessig. Til forskjell har ofte bachelor- eller masteremner «standardiserte» undervisningsformer gjennom et helt semester med tilpassete vurderingsformer, ofte skriftlig skoleeksamen.

Direkte bruk av dårlige tilpassete maler fører til mangelfull rapportering for ph.d.-emner og man mister verdifull dybde i informasjonen. Fakultetet ser behov for en egen mal eller et eget system for evaluering av ph.d.-emner tilpasset dere særegenheter. Her ser vi og en mulighet for forenkling ved å gå bort fra systematisk innhenting av årlige egevalueringsrapporter fra emneansvarlig for behandling i Programutvalg for forskerutdanning (PFU). Vi ser at slik egevaluering er en naturlig oppgave i emneansvaret, som hver emneansvarlig forvalter etter eget system som passer best for dem. Det er naturligvis en risiko for at denne evalueringen da ikke gjøres, men vi tror at gode emneansvarlige vil gjøre en slik vurdering uavhengig av videre rapportering.

I stedet kan det være hensiktsmessig med en godt tilpasset emneevaluering hvert tredje år, som også kan omfatte studentenes rapporter, som behandles helhetlig i PFU. På den måten kan vi bedre kvaliteten i rapporteringen samtidig som vi senker rapporteringsfrekvensen. Dette bringer oss videre til neste punkt.

Det finnes i dag ingen overordnede retningslinjer for oppretting av ph.d.-emner i kvalitetssystemet. Vårt forslag er at dette etableres.

Erfaring fra oppretting av emner på bachelor- og masternivå tilsier at dette er en møysommelig prosess med sterkt faglig forankring. Søknader om oppretting av emner behandles i Programutvalg for forskerutdanning (PFU) før de iverksettes. PFUs mandat for emneevaluering sier at *Programutvalet skal på bakgrunn av rapportane frå institutta vurdere kvaliteten på emnet og behovet for endringar i eller å legge ned emnar*³. Det er usikkert hvorvidt det er behov for overordnede retningslinjer for oppretting av ph.d.-emner, men vi vil spille inn et ønske om at de sentrale retningslinjene tydelig beskriver et mandat til fakultetet om på hvilke vilkår fakultetet kan legge ned ph.d.-emner oftere enn i forbindelse med evaluering av emneporteføljen hvert tredje år. Dette for å kunne holde emneporteføljen aktuell til enhver tid. Det vil samtidig være et behov for en løpende god dialog med instituttene om aktive og inaktive emner og fakultetet ønsker å bedre dialogen gjennom å enda tydeligere etterspørre denne informasjonen fra instituttene i ph.d. utdanningsmelding.

Fakultetet startet i 2022 et treårig emneevalueringssystem av ph.d.-emnene for å oppfylle Kvalitetssystemets punkt 9 [Evaluering av emneporteføljen](#) til en samlet evaluering av porteføljen av ph.d.-emner i 2025. Gjennom å kombinere informasjon om instituttene

³ [Programutvalg for forskerutdanning | Det medisinske fakultet | UiB](#)

Til drøfting i PFU 06.09.23

løpende vurdering av opprettelse og nedleggelse av emner og fra det langsiktige emneevalueringsprogrammet kan vi holde emneporteføljen av ph.d.-emner aktuell for våre stipendiater fra år til år og samtidig legge til rette for en større revisjon hvert tredje år.

Tidligere har MED løftet forslaget om at ph.d.-emner får samme infotyper i FS som bachelor- og masteremner sånn at man kan bruke det elektroniske systemet for Emner På Nett (EPN) også for disse. Det vil være en stor forenkling at emnebeskrivelser kan behandles elektronisk i stedet for at må sende sendes manuelt i word- eller pdf-format for så å bli behandlet i Programutvalg for forskerutdanning og vi håper at dette lar seg realisere.

Foto: Thor Brødreskift

Ph.d.-utdanningsmeldingen 2022

Forsknings- og innovasjonsavdelingen

UNIVERSITETET I BERGEN

Innholdsfortegnelse

Innledning	3
Nøkkeltall	3
<i>Avlagte doktorgrader</i>	4
<i>Gjennomføring</i>	5
<i>Avbrutte avtaler, underkjenninger og mindre omarbeiding</i>	6
<i>Forskning og publisering</i>	6
Systematisk kvalitetsarbeid	7
<i>Dialogmøter</i>	7
<i>Mindre endringer i retningslinjer for programevaluering</i>	8
<i>Ph.d.-kandidatundersøkelsen</i>	8
Ph.d.-kandidatundersøkelsen 2022	8
Revisjon av ph.d.-kandidatundersøkelsen	9
<i>Alumnusundersøkelsen</i>	10
Alumnusundersøkelsen 2023	10
<i>Systematisk kvalitetsarbeid på fakultetene</i>	12
Fremdriftsrapportering	12
Midtveisevaluering	13
Medarbeider- og oppfølgingssamtaler	13
Kvalitetssikring av opplæringsdelen	13
Programevaluering	14
<i>NOKUT-tilsyn og videreutvikling av kvalitetssystemet</i>	14
Oppfølging av tilsynsrapporten og revisjon av kvalitetssystem for ph.d.-utdanningen ved UiB	15
Endring av forskriftene	15
Ph.d.-veilederopplæring	16
Oppsummering og videre arbeid	16

Innledning

I brev fra Forsknings- og innovasjonsavdelingen (FIA) datert 12.12.2022 ble fakultetene bedt om å utarbeide ph.d.-utdanningsmeldinger for 2022, med frist 12. mai 2023. Fakultetenes meldinger gjelder for de vitenskapelige ph.d.-programmene og ph.d.-programmet i kunstnerisk utviklingsarbeid.

FIA oppsummerer aktivitetene i ph.d.-utdanningen i en sentral ph.d.-utdanningsmelding. Denne meldingen er basert på dokumenter som er ferdigstilt på ulike tidspunkt; nøkkeltall fra 2022, instituttenes meldinger som ble ferdigstilt tidlig i vårsemesteret 2023 og fakultetenes meldinger som ble ferdigstilt i april/mai 2023, og omtaler aktiviteter som ble gjennomført i 2022 og vårsemesteret 2023.

Ph.d.-utdanningsmeldingene danner et viktig grunnlag for kvalitetsarbeidet ved ph.d.-utdanningen ved Universitetet i Bergen (UiB).

Nøkkeltall

Våren 2022 teller ph.d.-utdanningen ved UiB rundt 1530 kandidater. Nøkkeltall for 2022 er presentert i Tabell 1. 63,6 prosent av kandidatene har UiB som arbeidsgiver i stipendiatperioden, og i denne gruppen er 25,9 prosent eksterntfinansiert. Forskningsrådet utgjør den største kilden til eksterntfinansierte doktorgradsstipender med ansettelse ved UiB. 52,9 prosent av den totale kandidatmassen har finansiering fra andre kilder enn UiB. 54,6 prosent av ph.d.-kandidatene er kvinner og 40,4 prosent av kandidatene har utenlandsk statsborgerskap.

Tabell 1: Nøkkeltall for ph.d.-utdanningen for 2022 per fakultet. Dersom ikke annet er oppgitt er tallene hentet fra kontrollrapporter i Tableau, utarbeidet for rapportering til DBH, HK-dirs [Database for statistikk om høyere utdanning](#). Tallene i parentes er gjennomsnitt for perioden 2019-21.

	HF	JUR	MN	MED	PSYK	SV	KMD ¹	Total
Antall kandidater ²	120 (153,7)	50 (52,7)	470 (489,7)	575 (605,0)	120 (122,0)	155 (149,3)	40 (32,0)	1530 (1604,3)
Nye avtaler ³	20 (15,0)	10 (6,7)	76 (88,7)	113 (89,3)	30 (16,7)	29 (21,0)	8 (3,7)	286 (241,0)
Avlagte doktorgrader	12 (17,3)	4 (6,3)	54 (75,7)	99 (100,3)	24 (17,0)	22 (21,0)	5 (-)	220 (238,7)
Gjennomstr. brutto	6,9 (6,0)	8,0 (5,8)	4,3 (4,4)	4,7 (4,8)	5,5 (5,5)	5,4 (5,5)	4,5 (-)	4,9 (4,9)
Gjennomstr. netto	3,9 (3,4)	5,0 (4,5)	3,3 (3,4)	3,4 (3,5)	3,2 (3,2)	3,9 (4,1)	3,5 (-)	3,5 (3,5)
Gjennomføring 6 år (%)	50,0 (44,2)	50,0 (48,9)	79,5 (76,4)	70,4 (73,6)	55,6 (73,0)	68,2 (59,1)	-	69,6 (69,8)
Avbrutte avtaler ⁴								58 (61,7)
Underkjenninger ⁵								4 (8,7)
Mindre omarbeidinger ^{5,6}								21 (14,0)

¹ Inkluderer kandidater som er tatt opp i ph.d.-program i kunstnerisk utviklingsarbeid og i HF sitt ph.d.-program

² Tall fra våren 2022. Rundet av til nærmeste 5-tall av personvern hensyn

³ Tall hentet fra FS940.001, 14. august 2023. Gjennomsnittet er hentet fra kontrollrapport i Tableau

⁴ Tall oppgitt på institusjonsnivå av personvern hensyn

⁵ Tall hentet fra FS936.001, 14. august 2023. Tall oppgitt på institusjonsnivå av personvern hensyn.

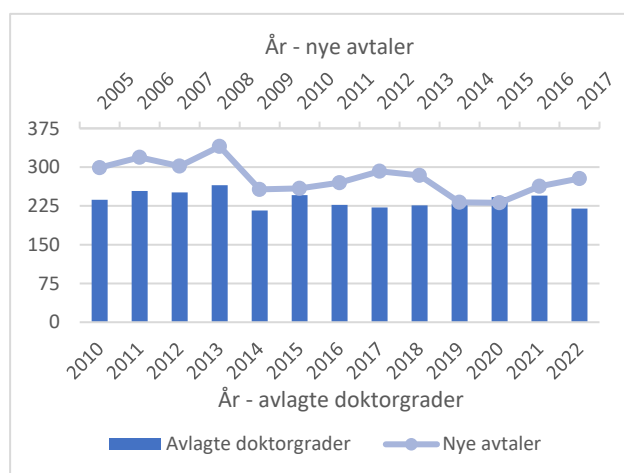
⁶ Ordningen har fungert siden 2020, og derfor er gjennomsnittet regnet for perioden 2020-21.

Per 14. august viser opptellingen at det ble tatt opp 286 nye kandidater i 2022 (også omtalt som «nye avtaler»). Siden det er et visst etterslep i rapporteringen av nye kandidater er dette foreløpige tall, men det forventes ikke et mye høyere antall nye avtaler. Antallet nye kandidater i 2022 er betydelig høyere enn gjennomsnittet for de tre foregående årene, som er 241. Variasjonene i opptakstall har sammenheng med tilslag på eksternfinansiering, og hvorvidt man prioriterer å ansette ph.d.-stipendiater i eksternfinansierte prosjekter, fremfor postdoktorer. Variasjoner henger også sammen med om UiB lykkes med å tiltrekke seg ph.d.-kandidater med ekstern arbeidsgiver. Antall stipendiatstillinger ved UiB finansiert av departementet har for øvrig ligget på det samme nivået de siste årene. En annen mulig årsak til økningen i antall nye avtaler kan være at flere av kandidatene som fikk forlenget stipendiatperioden på grunn av korona fullførte ph.d.-utdanningen, eller ikke fikk ytterligere forlengelse, som har ført til ledige stipendiathjemler og nye opptak. Under koronaperioden førte mange forlengelser til et lavere tempo i omsetningen i stillingshjemlene.

Avlagte doktorgrader

I 2022 ble det avlagt 220 doktorgrader. Av de avlagte doktorgradene var det fire ph.d. i kunstnerisk utviklingsarbeid og tre dr.philos. Av de avlagte doktorgradene var 56,8 prosent av kvinner.

Antallet avlagte doktorgrader er det laveste siden 2014, da det var 216 avlagte doktorgrader ved UiB, og betydelig lavere enn gjennomsnittet de siste tre årene på 238,7 disputaser i året. Tabell 1 viser at de fleste fakultetene har lik eller noe høyere antall avlagte doktorgrader enn gjennomsnittlig over perioden 2019-21, og at nedgangen er i stor grad et resultat av færre avlagte grader ved Det humanistiske fakultet (HF) og Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet (MN). Fakultetene skriver i sine meldinger at det er flere mulige grunner til nedgangen. Ved HF kan nedgangen delvis knyttes til lave opptakstall i 2015 og -16, forsinkelser og frafall. Begge fakultetene skriver at nedgangen kan være knyttet til koronapandemien. MN hadde et høyt antall avlagte grader i koronaårene 2020 og 2021, da kandidater som var i skrivefasen ikke ble veldig sterkt påvirket av pandemien og digitale disputaser fungerte bra. Derimot hadde mange ph.d.-kandidater som var i de tidlige fasene i koronaårene problemer med datainnsamling og praktisk gjennomføring av forskningsprosjektet. Når det nærmet seg slutfasen, søkte veldig mange om forlengelse av stipendiatperioden. MN forventer flere avlagte doktorgrader i 2023 og 2024.

Figur 1: Nye avtaler og avlagte doktorgrader fem år senere.

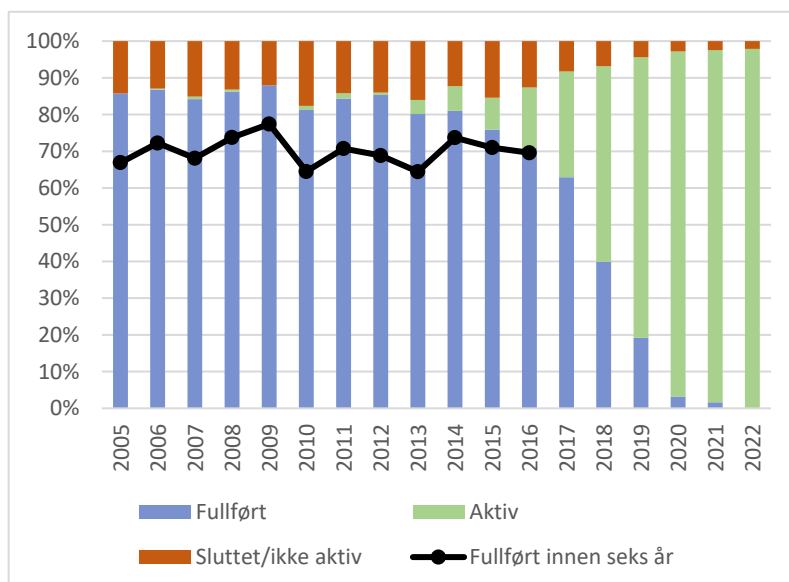
Antall avlagte doktorgrader vil til dels være påvirket av antall nye avtaler fire til seks år tidligere (Figur 1). Figuren viser at selv om disse to variablene samvarierer til dels godt i noen perioder, ser vi ikke samme samvariasjon for andre perioder. For eksempel var antallet disputaser i årene 2019-21 nesten likt som nye avtaler fem år tidligere. Vi kan forvente at rundt 15-20 prosent av alle som begynner på en ph.d.-grad av ulike grunner ikke fullfører (se omtale av figur 2 under), og dermed at antallet avlagte doktorgrader er lavere enn antallet nye avtaler. Figur 1 indikerer at antallet avlagte doktorgrader i 2022 ikke er unormalt lavt kun basert på nye avtaler fem år tidligere. På grunn av

variasjonene i forholdet mellom nye avtaler og avlagte doktorgrader, vil antall nye avtaler gi en indikasjon på antall avlagte grader fire til seks år senere, men er det vanskelig å predikere hvor mange avlagte doktorgrader det vil være et spesifikt år.

Gjennomføring

Brutto og netto gjennomføringstid for kandidater som avla doktorgraden i 2022 var på hhv. 4,9 og 3,5 år. Begge tallene er tilsvarende som gjennomsnittet for de tre foregående årene. I 2022 var andelen kandidater som fullfører innen seks år, den nasjonale styringsparameteren også kalt seksårs målet, på 69,6 prosent (se svart linje i figur 2 for statistikk over seksårs målet for kandidater som startet i 2005-2016⁷). Dette er en liten nedgang fra 2021, da 71,4 prosent av kandidatene som begynte på ph.d.-utdanningen i 2015 hadde fullført, og 0,2 prosentpoeng lavere enn gjennomsnittet for perioden 2019-21. UiB har for øvrig bedre tall på dette målet enn gjennomsnittet av statlige institusjoner i Norge, hvor andelen som fullfører innen seks år ligger på 67,2 prosent i 2022⁸.

Seksårs målet varierer til dels mye mellom fakultetene, og i ph.d.-utdanningsmeldingene fra både 2021 og 2022 er fakultetene bedt om å kommentere gjennomføringstallene spesielt. Flere av fakultetene peker på at antallet som fullfører innen seks år er lavere enn ønsket, men at det jobbes med ulike tiltak for at flere kandidater skal fullføre ph.d.-utdanningen på kortere tid. Det kommenteres at målet kan være påvirket av ettervirkninger etter pandemien; flere kandidater har blitt tvunget til å revurdere prosjektene sine, som kan ha ført til forsinkelser.

Figur 2: Statistikk over kull som startet i perioden 2005-2022. Stølpediagrammet viser fordelingen av kandidater som startet i 2005 til 2022, og hvorvidt disse har fullført, er aktive eller av ulike grunner har avsluttet sin ph.d.-utdanning. Den svarte linjen viser andelen av kandidatene som har fullført ph.d.-utdanningen innen seks år.

Flere av fakultetene skriver at de i 2022 har fortsatt å jobbe med tiltakene beskrevet i meldingen fra 2021. Ved HF har forrige års melding blitt fulgt opp med møter med grunnenhetene for å ansvarliggjøre det enkelte fagmiljø, instituttens faglige ledelse og fakultetets ph.d.-programstyre. Ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet (SV) arrangeres seminar for veiledere der fagmiljøene deler sine gode tiltak for bedring av gjennomføring, og ved instituttene ved MN jobbes det med tiltak for å styrke faglig og sosial oppfølging av kandidatene. MN skriver videre at obligatoriske oppstartsmøter, en intern mal for prosjektbeskrivelsen og tett oppfølging i avslutningsfasen sammen med fremdriftsrapporter, medarbeidersamtaler og midtveisevaluering gir en omfattende oppfølging av

⁷ Data i Figur 2 er hentet fra FS944.003. Andelen kandidater som fullfører innen seks år er fra kontrollrapport i Tableau.

⁸ Database for statistikk om høyere utdanning (DBH), [nasjonale styringsparameter 2022](#)

kandidatene. Oppstartsmøter og en generell plan for *on-boarding* brukes i tillegg ved flere av MN sine institutter for å bli bedre kjent med kandidatene og for å gi dem en trygg og positiv start ved instituttet og fagmiljøet. Ved Fakultet for kunst, musikk og design (KMD) har tiltak rundt bedømmelsesprosessen (veilederseminarer, nytt sluttseminar for kandidater, nye maler og veiledninger for de involverte parter) ført til bedre oversikt og rutiner, tettere kontakt med veiledere og bedre gjennomstrømming. Det psykologiske fakultet (PSYK) skriver at de er fornøyde med gjennomføringen ved fakultetet, og nevner at tiltak som minimum to veiledere, obligatorisk forskerskoletilknytning, midtveisevaluering og grundig behandling av fremdriftsrapportene bidrar til at en høy andel av kandidatene fullfører innen seks år.

Avbrutte avtaler, underkjenninger og mindre omarbeiding

I 2022 var det totalt 58 avbrutte avtaler. Dette er likt som gjennomsnittet de tre foregående årene. I figur 2 ser vi at andelen som ikke fullfører ph.d.-utdanningen ligger relativt jevnt på rundt 15 prosent for kandidater som begynte i perioden fra 2005 og frem til 2016. For kandidatene som startet i 2017 og senere, er det en stor andel som fremdeles er aktive, og vi kan forvente at i overkant av 80 prosent av kandidatene som begynner på en ph.d.-utdanning fullfører.

Flere av fakultetene kommenterer at det er relativt sjeldent at kandidater trekker seg i finansieringsperioden, og at avbrutte avtaler i stor grad er kandidater som ikke søker om eller får avslag på søknad om forlengelse ut over normert tid. Ved MN har en jobbet systematisk med å kontakte og skrive ut kandidater som ikke lengre er aktive. De kommenterer videre at erfaring tilsier at frafall har to hovedforklaringer; sykdom og motivasjon, eller at kandidaten har begynt i arbeid etter endt stipendiatperiode før avhandlingen er ferdig. Flere institutt har derfor innført rutiner for å følge kandidatene tettere opp gjennom finansieringsperioden, da det er vanskeligere å fullføre etter at denne er utgått.

I 2022 var det 21 innleverte avhandlinger som ble anbefalt mindre omarbeiding av komiteen. Dette er tredje året der ordningen har fått virke, og vi ser at det er en oppgang i bruken av mindre omarbeiding. Per 14. august 2023, har 20 av de 21 avhandlingene som ble anbefalt mindre omarbeiding blitt levert inn på nytt og blitt vurdert som verdig for forsvar. Samtidig som det har vært en økning i antallet avhandlinger som ble anbefalt mindre omarbeiding, har antallet underkjenningen blitt redusert. I 2021 og 2022 har det vært hhv. 3 og 4 underkjenninger⁹. Dette viser at intensjonen med regelen fungerer, da de kandidatene som har innleverte avhandlinger med mindre behov for rettinger, får en kortere vei til å fullføre. I sin melding skiver Det medisinske fakultet (MED) at årsaken til mindre omarbeiding ofte skyldes svakheter knyttet til kappen. For å styrke kompetansen blant veiledere om de faglige kravene til kappen, har dette vært et tema på fakultetets heldagsseminar for veiledere.

Forskning og publisering

Alle fakultetene skriver i sine meldinger at ph.d.-kandidatene bidrar vesentlig til forskningen innen sine respektive fagfelt og bidrar i høy grad til nyskapende forskning. Ved MED har innovasjon vært et

⁹ Alle underkjenningene er førstegangsinleveringer, slik at kandidatene kan levere inn avhandlingen i revidert form for å få denne vurdert.

satsingsområde i nært samarbeid med Eitri-inkubatoren, og i 2022 ble den første disputasen for en ph.d.-kandidat med deler av pliktarbeidet spesielt knyttet til innovasjonsfeltet gjennomført. I sin melding skriver SV at kandidatene jobber med avhandlinger som er nyskapende, og som tangerer den etablerte forskningen til de vitenskapelig ansatte. Samtidig utfører flere ph.d.-kandidater forskning som også går ut over allerede etablerte tematikker, og med det utvider forskningshorisonten til instituttene. HF skriver at ph.d.-kandidatene er viktige for å opprettholde høyt aktivitetsnivå i fakultetenes mange små forskningsmiljøer, og ved KMD bidrar kandidatenes eksperimentelle forskningsarbeid og de krav som stilles til forskningsetikk, offentliggjøring og arkivering til å drive fakultetenes forskning fremover. Fakultetenes rekrutteringsstillinger brukes i stor grad til strategiske satsinger, og brukes til å systematisk støtte større forskningsinitiativer.

Også innen publisering yter kandidatene et solid bidrag. I 2022 var 27 prosent av alle publikasjoner ved UiB ene- eller medforfattet av ph.d.-kandidater¹⁰. Dette er en liten nedgang fra tidligere år, da andelen publikasjoner ph.d.-kandidater har bidratt på, har lagt på i overkant av 30 prosent. Det har generelt vært en nedgang i antall publikasjoner i 2022 (ved UiB, i UH-sektoren og i flere land), men denne nedgangen er litt sterkere for ph.d.-kandidatene. De fleste ph.d.-kandidatene publiserer minst en vitenskapelig «ph.d.-publikasjon», men andelen er lavere i enkelte fagmiljø. Dette vil avhenge om det er tradisjon for å skrive artikkelbaserte avhandlinger eller monografier. Ved Det juridiske fakultet (JUR) for eksempel, er det lang tradisjon for å skrive monografier, som gjerne blir utgitt i bokform etter disputas og påfølgende bearbeidelse.

Andelen forfatterandeler på nivå 2¹¹ for publikasjoner med ph.d.-kandidater var i 2022 på 27 prosent. Selv om dette er noe lavere enn snittet for UiBs publikasjoner uten ph.d.-forfatter, som ligger på 29 prosent, kan det sies å være bra for forskere i begynnelsen av karrieren. Gjennomsnittlig ligger forfatterandelen for nivå 2 på 26 prosent for begge gruppene over perioden 2011-2022.

Systematisk kvalitetsarbeid

Det systematiske kvalitetsarbeidet på ph.d.-nivå er beskrevet i [Kvalitetssystem for ph.d.-utdanning](#), og består av elementer som gjennomføres ved institutt, fakultet og sentralt.

Dialogmøter

Høsten 2022 ble det gjennomført dialogmøter mellom sentral og lokal faglig ledelse med ansvar for ph.d.-utdanningen ved alle fakultet. Dialogmøtene er etablert for å være en arena for å diskutere fakultetenes ph.d.-utdanning, samt at det gir fakultetene en anledning til å komme med

¹⁰Analysen er basert på publikasjoner registrert i Cristin og personer som er registrert som ph.d.-kandidat i Felles studentsystem (FS). Mye av publiseringsvirksomheten skjer helt i slutten og i etterkant av ph.d.-tiden, og derfor er det nødvendig å følge ph.d.-kandidatene en tid etter disputas for å få et fullstendig bilde. Da definerer vi «Ph.d.-publisering» som publikasjoner som er publisert av en forfatter mellom start-år og 2 år etter slutt-år av ph.d.-perioden (og forfatter beskrives som «Ph.d.-forfatter»). Analysen dekker personer som har avsluttet graden f.o.m. 2010 (5134 kandidater), men noen enkelte analyser bruker et utvalg av disse for å kunne beregne på en pålitelig måte. Merk at analysen kun omfatter ph.d.-kandidater ved UiB – det er mulig at publikasjoner klassifisert som «ikke ph.d.-forfatter/publisering» har en forfatter som er ph.d.-kandidat ved en annen UH-institusjon.

¹¹ Når publiseringskanalen ligger på nivå 1 eller 2 betyr det at de er godkjente, der nivå 2 er publiseringskanaler med høyere internasjonal prestisje. Nivå 2 skal være begrenset til publiseringskanaler som oppfattes som de mest ledende i brede fagsammenhenger og utgir de mest betydelige publikasjoner fra ulike lands forskere, og består av rundt en femtedel av fagets vitenskapelige publikasjoner ([Norsk publiseringsindikator, NPI](#)).

tilbakemelding på arbeidet som gjøres ved UiB sentralt. Fakultetenes ph.d.-utdanningsmeldinger for 2021 var utgangspunkt for møtene. I møtene ble styrker og svakheter ved fakultetenes ph.d.-program diskutert, og det ble blant annet diskutert nøkkeltall, ph.d.-kandidatenes bidrag til forskningen, koronapandemien og det systematiske kvalitetsarbeidet. Videre var veilederopplæring et tema som ble diskutert med alle fakultetene.

Som oppfølging etter møtene har det blitt presentert tre saker for Forskningsutvalget; om praksis rundt digital og hybrid disputas ([FU-sak 16/23](#)), veilederopplæring ([FU-sak 23/23](#) og beskrevet under) og et forslag om mindre endringer i retningslinjene for programevaluering ([FU-sak 5/23](#) og beskrevet under).

Neste runde med dialogmøter planlegges høsten 2024.

Mindre endringer i retningslinjer for programevaluering

Retningslinjer for programevaluering av ph.d.-programmene ble diskutert i Forskningsutvalgets [sak 12/21](#). I retningslinjene er det lagt opp til at programevalueringen skal gjennomføres i tre trinn; fakultetets forberedelse, evaluering av en ekstern komité og oppfølging av komiteens rapport. Fakultetet velger i hovedsak selv hvilke elementer i ph.d.-programmet som skal evalueres, men det er noen krav i Studiekvalitets- og Studietilsynsforskriftene om elementer som *skal* evalueres; om programmet oppfyller forutsetningene om akkreditering i relevante nasjonale forskrifter¹². Disse forskriftskravene kan være vanskelig å evaluere uten dypgående kjennskap til ph.d.-programmet, og det er nå åpnet for at fakultetene selv kan gjøre en egevaluering av disse kravene som et ledd i forberedelsene til programevalueringen. Dersom det foreligger en egevaluering av disse kravene, *skal* denne inngå som grunnlagsmaterialet til programevalueringen, den eksterne evalueringskomiteen må kommentere den, og resultatene av egevalueringen skal være en del av fakultetets oppfølging av programevalueringen.

Ph.d.-kandidatundersøkelsen

Ph.d.-kandidatundersøkelsen har vært del av det systematiske kvalitetsarbeidet siden 2017. Kandidatundersøkelsen sendes til alle kandidater like etter fullført grad, og på slutten av året skrives det en oppsummering av resultatene, som blir sendt til fakultetene. Kandidatundersøkelsen gir kandidatene mulighet til å vurdere ph.d.-programmet og dets ulike elementer. Innspillene som kommer i undersøkelsen, kan brukes til å heve kvaliteten på programmet. Forsknings- og innovasjonsavdelingen har ansvar for gjennomføringen av undersøkelsen, og fakultetene har ansvar for den videre oppfølgingen.

Ph.d.-kandidatundersøkelsen 2022

Kandidatundersøkelsen for 2022 ble sendt til 212 personer som fullførte en avhandlingsbasert ph.d.-grad. Den ble ikke sendt til personer som fullførte en ph.d. i kunstnerisk utviklingsarbeid eller en dr.philos. Av personene som fikk tilsendt undersøkelsen svarte 46 % (N:97) på hele undersøkelsen.

¹² Studiekvalitetsforskriftens §3-3 Akkreditering av doktorgradsstudier og Studietilsynsforskriftens kapittel 2 Akkreditering av studietilbud

Alle fakultetene var representert blant respondentene bortsett fra KMD. 59 % av respondentene var kvinner.

Som tidligere, er respondentene relativt fornøyde med ph.d.-utdanningen de nettopp har vært gjennom, og på en skala fra 1 til 7 er gjennomsnittssvaret på spørsmålet 5,5, med relativt lite variasjon mellom fakultetene. 73 prosent svarer at de vil anbefale å ta en ph.d.-utdanning, som er en oppgang fra en gjennomsnittlig andel på 65 prosent for årene 2017-21.

Respondentene er generelt fornøyde med arbeidsmiljøet (5,7 på en skala fra 1-7), og med den veiledningen de har fått (5,8 på en skala fra 1 til 7). Dette er tilsvarende tidligere år. Respondentene opplevde at veileder i stor grad ga dem konstruktiv tilbakemelding og frihet til å påvirke forskningsprosjektet (hhv. 6, 0 og 6,1 på en skala fra 1-7). Veileder ga i noe mindre grad karriereveiledning eller bidro til å bygge kandidatenes akademiske nettverk (hhv. 4,6 og 4,9 på en skala fra 1-7). Selv om respondentene i relativt stor grad er fornøyde med veiledningen de har fått, har 20 prosent av respondentene opplevd konflikt med veileder. Kandidater ved alle fakultet utenom KMD og JUR har opplevd konflikt med veileder. Av personvern hensyn kan ikke data vises på fakultetsnivå. Andelen som har opplevd konflikt har variert mellom 13 prosent (2019) og 21 prosent (2017). Selv om antall respondenter som danner grunnlaget for statistikken er lavt, er det viktig å følge med på prosentandelen for konflikt fremover. Årsaken til konflikt er i hovedsak faglig uenighet (60 prosent) og personlige grunner (50 prosent).

95 prosent av respondentene har presentert forskningen sin på en internasjonal konferanse minst en gang i løpet av ph.d.-graden, og 26 prosent har vært på et forskningsopphold ved en internasjonal institusjon som varte lengre enn en måned. Dette er den laveste andelen som har vært på forskningsopphold siden undersøkelsen ble startet i 2017. For perioden 2017-21 var det gjennomsnittlig 35 prosent som svarte at de har hatt minst ett opphold ved en internasjonal institusjon på minst en måned. Dette kan henge sammen med at kandidatene som fullførte i 2022 har hatt store deler av ph.d.-utdanningen i løpet av pandemien.

I overkant av to tredjedeler (68 prosent) av respondentene planlegger å fortsette i en forskerstilling i academia. Dette er tilsvarende som i 2017 og 2018, og en oppgang på 18 prosentpoeng siden 2021. Av respondentene som ønsker en forskerkarriere, planlegger 55 prosent å fortsette med en postdoktorstilling og 20 prosent med en fast stilling ved et universitet. Av respondentene som planlegger en karriere utenfor academia, planlegger 61 prosent å fortsette i offentlig sektor. I fritekstkommentarene er det flere som nevner lite stabilitet, få muligheter og lav lønn som grunner til at de ikke ønsker å fortsette i en akademisk karriere ved et universitet. Ved undersøkelsestidspunktet svarte 70 prosent at de enten er i eller har fått tilbud om en relevant stilling. Denne andelen har variert noe mellom årene, og har variert mellom 70 prosent (2017, 2021 og 2022) og 83 prosent (2019), som viser at ferdige ph.d.-kandidater er attraktive på arbeidsmarkedet.

Revisjon av ph.d.-kandidatundersøkelsen

Etter flere års gjennomføring av kandidatundersøkelsen har en erfart at nytteverdien av undersøkelsen kan bli høyere. I perioden 2022-23 har derfor kandidatundersøkelsen blitt revidert. Det har i tillegg vært viktig å tilpasse undersøkelsen slik at den også er relevant for ph.d.-kandidater

som har fullført en grad innen kunstnerisk utviklingsarbeid. Undersøkelsen har til nå ikke blitt sendt til denne gruppen av ph.d.-kandidater.

I den reviderte versjonen av kandidatundersøkelsen har det blitt gjort en rekke endringer for å gjøre undersøkelsen mer målrettet. Spørsmål som ikke direkte bidrar til å øke kvaliteten på ph.d.-utdanningen, som for eksempel motivasjon for å starte på en ph.d.-grad, er tatt ut, mens andre spørsmål har blitt utdypet for å få mer innsikt. Dette gjelder for eksempel spørsmål knyttet til veiledning og administrativ støtte. Kandidatundersøkelsen er delt inn i 11 temaområder; opplæringsdel, andre kompetansehevende aktiviteter, pliktarbeid, veiledning, gjennomføringstid, arbeidsmiljø og infrastruktur, internasjonalisering, publisering, administrativ støtte, videre karriere og oppsummering/vurdering av oppnådd kompetanse. Den reviderte undersøkelsen sendes til alle ph.d.-kandidater som fullfører sin grad fra januar 2023.

Alumnusundersøkelsen

Et av elementene i kvalitetssystemet for ph.d.-utdanning, som ikke tidligere har blitt gjennomført, er en alumnusundersøkelse. En slik undersøkelse kan være nyttig for å vurdere hvordan ph.d.-utdanningen gir kompetanse og ferdigheter for kandidatens senere arbeidskarriere, og kan brukes for å innhente informasjon fra UiB sine ph.d.-alumner om karrieren etter oppnådd grad.

Undersøkelsens besvarelser kan gi indikasjoner på hva som kan forbedres i ph.d.-programmene, med tanke på kandidatens karriere etter oppnådd grad.

Høsten 2022 ble arbeidet med alumnusundersøkelsen startet, og i april 2023 ble undersøkelsen sendt ut til personer som fullførte ph.d.-utdanningen i perioden 2016-19. Alumnusundersøkelsen ble utarbeidet samtidig som ph.d.-kandidatundersøkelsen ble revidert, blant annet for at undersøkelsene kan bedre sees i sammenheng. Alumnusundersøkelsen er delt inn i tre temaområder; arbeidslivstilknytning (nåværende karriere i forhold til planlagt karriere), forskningsopphold, oppnådd kompetanse og kunnskap og ferdigheter gjennom ph.d.-utdanningen. Forsknings- og innovasjonsavdelingen har ansvar for gjennomføringen av undersøkelsen, og fakultetene har ansvar for oppfølging ved behov. Alumnusundersøkelsen skal gjennomføres hvert tredje år.

Alumnusundersøkelsen 2023

Alumnusundersøkelsen ble i april 2023 sendt til 890 personer som fullførte ph.d.-utdanningen ved UiB i perioden 2016-19. 32 prosent (N: 282) har svart på hele undersøkelsen, mens 6 prosent (N: 53) svarte på deler av den. Alle respondentene har tatt en avhandlingsbasert ph.d.-grad, og alle fakultetene utenom KMD er representert blant respondentene.

Arbeidslivstilknytning

Sysselsettingsgraden blant doktorer er vist å være høy, noe som understøttes av denne undersøkelsen. 98,8 prosent av respondentene har vært yrkesaktive etter fullført ph.d.-grad, og gjennomsnittlig har respondentene vært i relevant arbeid i 86,4 prosent av tiden. Denne andelen varierer fra 76,0 til 97,1 prosent blant fakultetene. 61,3 prosent av respondentene fikk en relevant jobb før de disputerte, og hele 91,9 prosent av respondentene hadde fått en relevant jobb innen ett år etter de disputerte.

Av respondentene som var i arbeid ved undersøkelsestidspunktet, arbeidet to av tre av doktorene ved utdannings- og forskningsinstitusjoner (UoF), dvs. UH-sektoren (35,0 prosent), instituttsektoren (13,0 prosent) og universitetssykehus (18,3 prosent). Denne andelen er tilsvarende andelen som jobbet i UoF-sektoren i doktorgradsundersøkelsen i 2007 og 2019, og har således hold seg jevnt de siste 15 årene¹³. På spørsmål om hvor doktorene ønsket å arbeide etter endt grad, svarer også to av tre at de ønsker å jobbe innen UoF-sektoren, som indikerer at mange doktorer arbeider innen den sektoren de ønsket da de var ferdig med doktorgraden.

Alumnusundersøkelsen viser at 85,9 prosent av respondentene er fast ansatt (inkl. selvstendig næringsdrivende), og 14,1 prosent av respondentene oppgir å være midlertidig ansatt. Andelen midlertidig ansatte er størst i UH- og instituttsektoren, der hhv. 18,8 og 20,0 prosent av respondentene oppgir å være midlertidig ansatt. Dette er betydelig høyere enn midlertidigheten i arbeidslivet generelt, som i første kvartal 2023 lå på 7,5 prosent av ansatte i alle aldersgrupper og på 6,3 prosent for personer i aldersgruppen 20-66 år¹⁴. Andelen som er midlertidig ansatt er høyest blant menn, hvor 18,4 prosent svarer at de er ansatt i midlertidig stilling. 12,5 prosent av kvinnene svarer det samme. Dette henger trolig sammen med at det er flere menn enn kvinner som arbeider i UH- og instituttsektoren. Hele 58,7 prosent av mennene arbeider innen disse sektorene, mot 43,5 prosent av kvinnene.

Respondentene er generelt fornøyd med arbeidsforholdene. Undersøkelsen viser at doktorene i stor grad får mulighet til å benytte kompetansen sin (4,3¹⁵), har faglige utviklingsmuligheter (4,0) og opplever at de har autonomi/selvbestemmelse (4,2) i sin stilling. Videre er doktorene godt fornøyd med muligheten til å bidra positivt til samfunnet (4,3). Når det gjelder arbeidsbelastningen og balansen mellom arbeid og privatliv/fritid er doktorene hverken fornøyd eller misfornøyd (hhv. 3,4 og 3,5). Selv om midlertidigheten blant doktorene er høyere enn i samfunnet for øvrig, er respondentene i stor grad fornøyd med muligheten for fast stilling (4,4).

72,5 prosent av doktorene svarer at ph.d.-utdanningen i stor (27,8 prosent) eller svært stor (44,7 prosent) grad er relevant for deres nåværende stilling. Dette tallet varierer noe mellom fakultetene. Det er videre 50,4 prosent av respondentene som svarer at arbeidsoppgavene i deres nåværende stilling krever ph.d.-grad, og 37,5 prosent oppgir at arbeidsoppgavene krever utdanning på masternivå, men at det er en fordel å ha ph.d.-utdanning. Dette viser at doktorene fra UiB i stor grad har arbeidsoppgaver som reflekterer utdanningsnivået.

Forskningsopphold

Av doktorene er det 28,1 prosent som i løpet av ph.d.-utdanningen hadde ett eller flere forskningsopphold som varte lengre enn tre måneder, og 35,6 prosent som hadde ett eller flere kortere forskningsopphold i løpet av ph.d.-utdanningen. Svarene varierer til dels mye mellom fakultetene. Det er mest vanlig å tilbringe det lengste forskningsoppholdet i Europa utenfor Norge (34,5 prosent) og Amerika (36,9 prosent). 14,3 prosent hadde sitt lengste forskningsopphold i Norge.

Av doktorene som hadde vært på utenlandsopphold var andelen som opplevde at forskningsoppholdet ga utvidede karrieremuligheter større blant respondentene som hadde vært på

¹³ [Doktorgradsutdanning og karrieremuligheter – En undersøkelse blant to årskull doktorgradskandidater](#) (NIFU rapport 35/2007) og [Doktorgradsundersøkelsen 2019 – En spørreundersøkelse blant doktorer \(ph.d.\) som disputerte i 2013, 2014 eller 2015](#) (NIFU rapport 2020:19)

¹⁴ <https://www.ssb.no/statbank/table/05611/tableViewLayout1/>

¹⁵ Alle verdier er gjennomsnitt av verdier på en skala fra 1 til 5, der 1 er svært lite fornøyd/enig og 5 er svært fornøyd/enig.

et lengre forskningsopphold (>3 måneder) enn blant dem som hadde vært på et kortere opphold (<3 måneder). Det var også en større andel av gruppen som hadde vært på lengre forskningsopphold som fremdeles har kontakt med nettverket sitt. Blant respondentene som var på et lengre forskningsopphold opplevde 59,5 prosent at oppholdet ga utvidede karrieremuligheter, mot 38,7 prosent av respondentene med kortere forskningsopphold. 53,6 prosent av respondentene med lengre forskningsopphold har fremdeles kontakt med nettverket sitt, mot 40,6 prosent av doktorene som hadde kortere forskningsopphold.

Oppnådd kompetanse, kunnskap og ferdigheter

I flere av kategoriene oppgir doktorene å ha oppnådd kompetanse i stor til svært stor grad. Dette gjelder metodekunnskap/ferdigheter, kritisk og analytisk tenkning, problemløsning, ansvar og evne til å jobbe selvstendig, fagkunnskap og akademisk skriving, som alle har et gjennomsnittssvar over 4 (på en skala fra 1 til 5) og hvor over 80 prosent av doktorene har svart at de har oppnådd kompetanse i stor til svært stor grad. Blant kategoriene der flere av doktorene vurderer at de har oppnådd svært liten til liten kunnskap, ferdigheter og kompetanser er ledelse (45,3 prosent), datahåndtering (22,5 prosent), vitenskapsteori (18,3 prosent) og veiledning/undervisning (21,7 prosent).

Doktorene i undersøkelsen trekker frem kritisk og analytisk tenkning, problemløsning, ansvar og evne til å jobbe selvstendig, fagkunnskap og samarbeid som de viktigste i nåværende stilling. Disse kategoriene svarer over 80 prosent av doktorene at er viktig til svært viktig i deres nåværende stilling. Datahåndtering, forskningsetikk, vitenskapsteori, veiledning/undervisning og akademisk skriving er kategorier der over 19 prosent svarer at tematikken i svært liten eller liten grad er viktig for deres nåværende stilling.

I en rekke av kategoriene er det i stor grad samsvar mellom oppnådd og behøvd kompetanse. Kategoriene der det er høyest forskjell mellom oppnådd og behøvd kompetanse er innen kommunikasjon/formidling, ledelse, samarbeid, vitenskapsteori og akademisk skriving. For de tre første kategoriene oppga flere at kompetansen var viktig til svært viktig for den nåværende stillingen enn i hvilken grad de hadde oppnådd kompetanse i løpet av ph.d.-graden.

Systematisk kvalitetsarbeid på fakultetene

Mye av det systematiske kvalitetsarbeidet gjøres på fakultetene og ved instituttene. Dette inkluderer blant annet gjennomføring av midtveisevaluering, oppfølging av fremdriftsrapportering, kvalitetssikring av opplæringsdelen og ph.d.-programevaluering, som beskrevet under. Fakultetene har også ansvar for å følge opp forhold som kommer frem av ph.d.-kandidatundersøkelsen og alumnusundersøkelsen dersom det er behov.

Fremdriftsrapportering

Fremdriftsrapporteringen er et av kvalitetssikringselementene som har virket lengst ved UiB. Hvert år skal kandidatene og deres hovedveileder svare på et skjema via en nettportal. Ledere ved enhetene får tilgang til sine respektive kandidaters og veilederes utfylte skjema mot slutten av høstsemesteret. Alle fakultetene har rutiner for oppfølging; gjennomgangen av rapportene foregår stort sett ved grunnenhetene, og ansvaret for å følge opp de som er forsinket ligger også ofte ved grunnenhetene. Flere av fakultetene skriver i sine meldinger at fremdriftsrapportene er et godt verktøy, både for å få

oversikt over status for egne kandidater, og for å følge opp enkeltkandidater og veiledere der det er behov for dette. For å følge opp forhold som fremkommer av fremdriftsrapportene, skriver flere av fakultetene at medarbeider- og oppfølgingssamtaler blir brukt.

Midtveisevaluering

Midtveisevalueringen er et godt innarbeidet tiltak for å følge opp ph.d.-kandidatene, og som sammen med fremdriftsrapportene regnes som et av de viktigste tiltakene for å følge opp enkeltkandidatene. Fakultetene og instituttene har godt innarbeidede rutiner for gjennomføring av midtveisevalueringen. MN skriver i sin melding at de generelt har gode tilbakemeldinger fra sine kandidater på midtveisevalueringen og at kandidatene setter pris på muligheten for å få konstruktiv tilbakemelding på prosjektet fra både komiteen og tilhørere.

Fakultetene har gode rutiner for å følge opp dersom det oppdages utfordringer gjennom midtveisevalueringen. Blant annet skriver MED at oppfølgingen tilpasses behovet til hver enkelt kandidat, og ved JUR skal det i tilfeller der kandidaten klart ikke tilfredsstiller forventet progresjon eller står overfor store utfordringer knyttet til gjennomføring av prosjektet lages en tidsavgrenset oppfølgingsplan. Ikke-godkjente midtveisevalueringer ved PSYK skal resultere i en oppfølgingsplan utformet av kandidaten, veileder og institutt, med en ny midtveisevaluering påfølgende semester.

I tillegg til midtveisevalueringen har HF begynt med sluttseminar/mesterklasse som et virkemiddel i oppfølgingen av kandidatene mot slutten av avhandlingsarbeidet, med det formål å forberede kandidaten på sluttvurdering av avhandlingen og disputas.

Medarbeider- og oppfølgingssamtaler

Medarbeider- og oppfølgingssamtaler ble tatt inn som en del av kvalitetssystemet tidlig i 2022, som en respons på at styret i tidligere saker har uttrykt bekymring for den lave andelen ansatte som har hatt medarbeidersamtale i løpet av siste år. Alle fakultetene skriver i sine meldinger at det har blitt gjennomført medarbeidersamtaler med ph.d.-kandidater som er ansatt ved UiB. I tillegg skriver flere av fakultetene at de i tillegg gjennomfører en oppstartsamtale med nye kandidater. Kandidater som er tatt opp i et av våre ph.d.-program, men som ikke er ansatt ved UiB skal tilbys en årlig oppfølgingssamtale. Ikke alle fakultetene har fått gjennomført oppfølgingssamtaler i 2022, men det blir uttrykt at det jobbes videre med å iverksette denne delen av oppfølgingen i den kommende perioden.

Kvalitetssikring av opplæringsdelen

Kvalitetssikring av opplæringsdelen består i hovedsak av evaluering av emner, emneporteføljen og rammene for opplæringsdelen. Opplæringsdelen arrangeres ulikt ved fakultetene, og ved flere av fakultetene tar kandidatene i stor grad kurs som blir arrangert gjennom forskjellige forskerskoler og i samarbeid med andre institusjoner. Det vil derfor også variere i hvilken grad det er UiB som har hovedansvar for evaluering av ulike emner. Ved KMD, blant annet, tilbys en stor del av emnene i regi av de nasjonale forskerskolene, og blir dermed også evaluert av forskerskolen. KMD bidrar med innspill til disse evalueringene.

I 2022-23 har flere av fakultetene jobbet med kvalitetssikring av både emner, emneporteføljen og rammene for opplæringsdelen. Programutvalget for MED sitt ph.d.-program godkjente våren 2022 en tidsplan for emneevalueringer, og høsten 2022 begynte fakultetet med evaluering av seks emner. Våren 2023 fortsetter fakultetet arbeidet med evaluering av seks nye emner. Alle emnene som tilbys i den obligatoriske delen av opplæringsdelen ved HF er evaluert i 2022. HF har videre hatt stor oppmerksomhet mot rammene for emneporteføljen, og drøftet muligheten for å opprette flere emner. Det er varslet en gjennomgang av opplæringsdelen i sin helhet i forlengelse av denne diskusjonen. Ved JUR evalueres fakultetets emner i perioden 2022-23. Når de seks emnene har blitt evaluert, vil leder for ph.d.-programmet lage en rapport som evaluerer rammene for opplæringsdelen og emneporteføljen som helhet. Denne vil bli behandlet av fakultetets forskningsutvalg (ph.d.-programstyre). Ved PSYK forberedes evaluering av emneporteføljen og rammene for opplæringsdelen i 2023, slik at disse kan gjennomføres våren 2024. Evalueringene knyttet til opplæringsdelen er særlig viktig for programevalueringen, som senest skal gjennomføres i løpet av vårsemesteret 2025. MN planlegger også en evaluering av rammene for opplæringsdelen og emneporteføljen i 2023-24, mens SV legger opp til at evaluering av rammene for opplæringsdelen og emneporteføljen planlegges gjennomført sammen med programevalueringen våren 2024.

Programevaluering

Alle ph.d.-programmene skal evalueres av en i hovedsak ekstern komité minst hvert sjette år. Siden ph.d.-programmene ble opprettet i 2018 og 2019, skal alle programmene bli evaluert innen utgangen av 2025. MED er eneste fakultet som har evaluert sitt ph.d.-program, og gjorde dette i perioden 2021-22. De øvrige fakultetene har planlagt en programevaluering i perioden 2023-25.

Ved den nevnte programevalueringen ved MED fikk komiteen i oppgave å gi råd om forbedringsområder, spesielt med hensyn til fullføringsgrad og programmets generelle kvalitet. På bakgrunn anbefalinger i evalueringsrapporten har fakultetet utarbeidet en oppfølgingsplan og startet oppfølgingen av flere punkter i 2022.

NOKUT-tilsyn og videreutvikling av kvalitetssystemet

I 2022 førte NOKUT (Nasjonalt organ for kvalitet i utdanning) tilsyn med det systematiske kvalitetsarbeidet ved UiB. UiB ble bedt om å sende inn dokumentasjon på hvordan kvalitetsarbeidet ved institusjonen oppfyller gjeldende krav i lov og forskrifter. I tillegg til dokumentasjonen på institusjonsnivå ba NOKUT UiB om å sende inn dokumentasjon på kvalitetsarbeid ved studietilbud på alle nivå og ved alle fakultet. På ph.d.-nivå ble ph.d.-program i kunstnerisk utviklingsarbeid ved KMD valgt ut.

UiB mottok den sakkyndige komiteens innstilling i februar 2023. Komiteen konkluderer med at «*det systematiske kvalitetsarbeidet ved Universitetet i Bergen er tilfredsstillende*». I rapporten står det om UiBs kvalitetssystemer at «*det er komiteens vurdering av systemene er gjennomtenkte og rutinefestet, og at de bidrar til å sikre og videreutvikle kvaliteten i alle typer studietilbud*». Om kvalitetsarbeidet på ph.d.-nivå mener komiteen blant annet at «*de ulike elementene i kvalitetssystemet til ph.d.-utdanningene bidrar til god systematikk og transparens, og at systemet sikrer god forankring av (formelt) kvalitetsarbeid*». NOKUTs styre vedtok formelt godkjenning av UiBs systematiske kvalitetsarbeid i møte 20. april 2023.

Selv om komiteen ikke er i tvil om at det systematiske kvalitetsarbeidet ved UiB oppfyller alle formelle krav, mener komiteen at UiBs kvalitetsarbeid har visse forbedringspunkter og potensial for videre utvikling. I rapporten foreslår komiteen fire områder der det kan gjøres forbedringer i kvalitetsarbeidet, hvorav to av områdene eksplisitt også omfatter ph.d.-utdanningen. Blant annet foreslår komiteen at UiB gjør en *systematisk gjennomgang av de to kvalitetssystemene* og at *representasjonen fra arbeids- eller samfunnsliv bør styrkes* og at det gjøres til hovedregel at én arbeidslivsrepresentant er med i programevaluering, ikke at fakultetene kan vurdere om det er hensiktsmessig, som det står i retningslinjene for evaluering av ph.d.- programmene i dag.

I sin ph.d.-utdanningsmelding skriver KMD at fakultetet la ned et betydelig arbeid for å dokumentere hvordan UiBs kvalitetssystem for ph.d.-utdanningen kommer til anvendelse. De finner at gjennomgangen har vært svært nyttig og bidro til å forbedre rutiner, rolleforståelser og samhandling. KMD er svært fornøyd med at NOKUT la merke til at fakultetet følger opp kvalitetsarbeidet på en god måte og identifiserer og retter opp kvalitetssvikt innen rimelig tid.

Oppfølging av tilsynsrapporten og revisjon av kvalitetssystem for ph.d.-utdanningen ved UiB

Da universitetsstyret vedtok kvalitetssystemet for ph.d.-utdanningen i 2017, ba de om at systemet ble evaluert etter tre år. For å sikre en helhetlig vurdering av kvalitetssystemet skal evalueringen gjennomføres i lys av NOKUT-rapporten frem mot våren 2024. Viktige punkter er: oppfølgingspunktene fra NOKUT, inkludert en vurdering av om det er overlap mellom UiBs to kvalitetssystemer som bedre kan samkjøres, inkludert modeller og begreper, dimensjonering av elementene i ph.d.-kvalitetssystemet og gjennomgang av den skjematiske oversikten over struktur, myndighet og kvalitetssikringsoppgaver. Evalueringen skal gjennomføres av FIA og diskuteres med fakultetenes ph.d.-koordinatorer underveis. Fakultetene er anmodet om innspill i oppstarten av arbeidet. Evalueringen skal legges fram for Forskningsutvalget før den presenteres for Universitetsstyret. FIA skal samarbeide tett med Studieavdelingen gjennom evalueringen.

Endring av forskriftene

UiB sine to ph.d.-forskrifter, den avhandlingsbaserte og den innen kunstnerisk utviklingsarbeid, samt dr.philos.-forskriften, ble oppdatert i 2022. Endringene fjernet mindre feil og oppdaterte reglene for en ph.d.-utdanning i konstant endring. Det ble også gjennomført en samkjøring av språk og struktur mellom forskriftene, der det ikke er faglig grunn for at dette skal være ulikt. Forskriftsendringene var i stor grad av lovteknisk art, men noen endringer av mer substansiell karakter ble også innført. I de oppdaterte doktorgradsforskriftene får fakultetene anledning til å delegere noen flere vedtak til grunnenhetene. Ordningen med mindre omarbeiding er nå også tatt inn i dr.philos.-forskriften. Det er nå innført regler om at begge kjønn normalt skal være representert blant opponentene.

I universitetsstyrets møte 26. juni 2023 kom noen flere forskriftsendringer på plass. Den viktigste av disse gir fakultetene ansvar for å utstede doktorgradene, fremfor at dette skal foretas av universitetsstyret. Denne forskriftsendring legger til rette for rutiner der kandidatene kan motta en digital versjon av sitt vitnemål like etter disputas.

Ph.d.-veilederopplæring

De siste årene har det vært økt oppmerksomhet rundt ph.d.-veilederrollen, både lokalt, nasjonalt og internasjonalt. Veilederopplæring ble diskutert i dialogmøtene mellom fakultetene og universitetsledelsen høsten 2022, og etter ønske fra fakultetene ble det i mai 2023 gitt tid til en erfaringsutveksling i Forskningsutvalget.

Ph.d.-veilederopplæringen, ut over Program for universitetspedagogikk (UPED) sitt opplegg, er noe ulikt organisert ved fakultetene, og er i stor grad frivillig. Opplæringen består av e-læringskurs og seminartilbud, i tillegg til modulene om ph.d.-veilederopplæring under UPED (universitetspedagogikk) sitt program. Ved fakultetene som har e-læringskurs (MED, MN og SV), er disse obligatorisk for alle som blir oppnevnt som veileder. Tre av fakultetene skriver i sine ph.d.-utdanningsmeldinger at de jobber med (HF) eller vurderer (PSYK og KMD) å innføre e-læringskurs for sine ph.d.-veiledere. Det arrangeres også seminarer for ph.d.-veiledere ved fakultetene, der tematikken varierer. PSYK og HF har i 2023 arrangert veilederseminar for første gang. Flere skriver at seminarene er godt mottatt av veilederne. MED skriver i sin melding at de har fokus på å invitere foredragsholdere fra de andre fakultetene for å øke det tverrfaglige fokuset. Eneste fakultet som har innført obligatoriske seminarer for alle ph.d.-veiledere, er KMD. De skriver i sin melding at seminarene oppleves som nyttige og gir tettere kontakt mellom veilederne. Det har i tillegg resultert i verdifulle innspill til revisjon av forskrift, programbeskrivelse og rutiner.

I løpet av 2023 vil det bli utarbeidet veiledende retningslinjer for ph.d.-veiledning i Norge av en arbeidsgruppe som springer ut av nasjonalt forum for veilederopplæring, forankret i UHR. I mandatet bes arbeidsgruppen om å fremme anbefalinger om hvordan UH-institusjonene kan styrke sin ph.d.-veilederopplæring. Målet er å sikre gode vilkår for ph.d.-kandidater og deres karriereløp gjennom kvalitetsmessig god og effektiv utvikling av veileders kompetanse ved UH-institusjonene, godt tilpasset det samfunnsoppdraget UH-institusjonene har i dag. De veiledende retningslinjene skal etter planen på høring i sektoren høsten 2023.

Oppsummering og videre arbeid

Den sentrale koordineringen av ph.d.-utdanningen har i 2022 og våren 2023 i stor grad omfattet gjennomføring og oppfølging av NOKUTs tilsyn med det systematiske kvalitetsarbeidet. Tilsynet viste at UiB jobber godt med kvalitetsarbeidet på ph.d.-utdanningen, men at det er rom for noen forbedringer. Det omfattende arbeidet med dokumentering av kvalitetsarbeidet, institusjonsbesøket og den sakkyndige komiteens rapport, gir et godt utgangspunkt for videreutvikling av det systematiske kvalitetsarbeidet på ph.d.-nivå. Oppfølgingen etter tilsynet og en helhetlig vurdering av kvalitetssystemet for ph.d.-utdanningen er påbegynt, og forventes å bli ferdigstilt våren 2024.

Etter den planlagte videreutviklingen av kvalitetssystemet for ph.d.-utdanningen, som ble gjennomført i 2021 og begynnelsen av 2022, har UiB i 2022 og 2023 hovedsakelig arbeidet med videreutvikling av de etablerte elementene. Fremdriftsrapporter og midtveisevalueringer trekkes av mange fakultet frem som de beste tiltakene for å følge opp enkeltkandidater. Flere av fakultetene bruker medarbeidersamtaler for å følge opp forhold som fremkommer av fremdriftsrapportene. Oppfølgingssamtaler som ble tatt inn i kvalitetssystemet i 2022 er det noen av fakultetene som ikke har kommet skikkelig i gang med ennå, og som det arbeides med å få på plass gode ordninger. Felles

for de fleste fakultetene, er at de i 2022-23 har jobbet med kvalitetssikring av opplæringsdelen. Dette er et arbeid som fortsetter høsten 2023 og i 2024. Dette, sammen med ph.d.-programevalueringene, skal sikre at kandidatene får en god opplæring, som er tilpasset læringsmålene i ph.d.-programbeskrivelsen, og at ph.d.-utdanningen ved UiB følger krav i nasjonale forskrifter.

På institusjonsnivå har det i perioden 2022-23 blitt gjennomført en alumnusundersøkelse og en revisjon av kandidatundersøkelsen. Sammen skal undersøkelsene gi verdifull informasjon som kan bidra til en styrking av ph.d.-utdanningen.

I de siste to ph.d.-utdanningsmeldingene, er det satt søkelys på gjennomføring, og tiltak for å styrke denne. Blant tiltakene som beskrives i fakultetenes meldinger er ansvarliggjøring av det enkelte fagmiljø, instituttenes faglige ledelse og fakultetets ph.d.-programstyre, seminar for veiledere, tiltak for å styrke faglig og sosial oppfølging av kandidatene, obligatoriske oppstartsmøter, tiltak rundt bedømmelsesprosessen og tett oppfølging i avslutningsfasen og obligatorisk forskerskoletilknytning. Flere av fakultetene kommenterer at det er relativt sjeldent at kandidater trekker seg i finansieringsperioden, og at avbrutte avtaler i stor grad er kandidater som ikke søker om eller får avslag på søknad om forlengelse ut over normert tid. Tett oppfølging av kandidatene gjennom finansieringsperioden er derfor viktig, da det er vanskeligere å fullføre etter at denne er utgått.

En grundig gjennomgang av doktorgradsforskriftene i 2022 og -23 har resultert i oppdaterte regler, og en bedre samkjøring av språk og struktur. Endringen som ble vedtatt i 2023 ga fakultetene ansvar for å utstede doktorgraden, og vil medføre at ferdige doktorer mottar en digital versjon av vitnemålet sitt like etter disputas.

Høsten 2022 og våren 2023 har det vært fokus på veilederopplæring, med diskusjon i dialogmøtene og egen sak i FU. Alle fakultetene har et tilbud om veilederopplæring ut over det institusjonelle UPED-programmet, og flere arbeider med en styrking av veilederopplæringen. I 2023 er det ventet en høring på nasjonale veiledende retningslinjer for ph.d.-veilederopplæring, utarbeidet av en arbeidsgruppe forankret i UHR. FIA vil fortsette å følge arbeidet med oppfølgingen av de veiledende retningslinjene.

